



Tiina Koskinen

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan YAMK-tutkinto
Sosionomi (YAMK)
Arvo- ja yhteisölähtöinen työn kehittäminen
Opinnäytetyö, syksy 2018

IHMISTEN NÄKÖINEN YHTEISÖ

Paikallisyhteisön toiveiden toteutumisen mahdollisuudet seurakunnan strategian valossa

TIIVISTELMÄ

Tiina Koskinen

”Ihmisten näköinen yhteisö.” Paikallisyhteisön toiveiden toteutumisen mahdollisuudet seurakunnan strategian valossa.

Marraskuu/2018

56 sivua/neljä liitettä

Diakonia ammattikorkeakoulu

Sosionomi YAMK

Arvo- ja yhteisölähtöinen työn kehittäminen

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten paikallisten asukkaiden toiveet voivat toteutua suhteessa seurakunnan strategiaan. Tarkoitus oli vastata kysymyksiin, miten voitaisiin rakentaa paikallisten ihmisten näköistä yhteisöä, jossa seurakunnan omat tavoitteet ja pyrkimykset toteutuvat. Paikallisena alueena toimi Lempäälän seurakuntaan kuuluva Sääksjärven alue, jonne ollaan rakentamassa uutta seurakuntataloa. Alueen toiveita haluttiin kartoittaa etukäteen ja opinnäytetyö toimi siinä välineenä.

Opinnäytetyö oli kvalitatiivinen tutkimus, johon kerättiin aineistoa suppealla asukaskyselyllä sekä ryhmähaastatteluilla. Asukaskyselyn tuloksista saatiin muodotettua neljä pääluokkaa, jotka toimivat haastatteluiden analyysien teoriana teoriapohjaisessa sisällönanalyysissa. Ryhmähaastatteluihin valikoitui haastateltaviksi viisi oletetusti merkittävintä seurakuntatalon käyttäjäryhmää. Näitä olivat seniorit, pienten lasten vanhemmat, koululaiset, partiolaiset ja sääksjärveläiset luottamushenkilöt.

Asukaskyselyn kautta löydetyt neljä keskeisintä teemaa olivat matalan kynnyksen toiminta, lapset ja nuoret, hengellinen koti ja ateriyhteys. Näiden lisäksi haastatteluissa käsiteltiin lisäksi yhteisöllisyyttä ja seurakunnan strategian toteutumista Sääksjärvellä. Sääksjärvi koettiin vahvaksi yhteisöksi, johon seurakunta toivotettiin tervetulleeksi. Odotukset toiminnasta painottuivat messun ja kahvila-toiminnan ympärille sekä lasten ja nuorten ja partion toiminnan mahdollistumiseen. Paikoitellen koettiin, että seurakunnan strategia ei ollut toteutunut Sääksjärvellä, mutta sen sisältöä pidettiin kuitenkin hyvänä sinällään.

Seurakunnan tulisi strategiatyössään ja toiminnan suunnittelussa kuunnella seurakuntalaisia ja ottaa heitä mukaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Seurakunnan tulisi huolehtia resurssien tasaisesta jakautumisesta alueellaan. Erilaisista menetelmistä, kuten palvelumuotoilusta tai konvivialiteetista voisi hyötyä strategiatyössä ja aluesuunnittelussa. Seurakunnan ei tulisi koettaa viedä itseään yhteisönä paikkoihin, vaan mennä palvelemaan jo olemassa olevia yhteisöjä.

Asiasanat: Yhteisö, yhteisöllisyys, seurakunnan strategia, palvelumuotoilu, konvivialiteetti, kokemus.

ABSTRACT

Tiina Koskinen

“A community that reflects its members” Considering the local ideas while carrying out the congregational strategy.

56 pages, 4 appendices

November/2018

Diaconia University of Applied sciences.

Master's Degree Programme in Value and Community Based Development of Work

Master of Social Services

The aim of the thesis was to study how local ideas are taken notice in the congregational strategy. The question is, is it possible to build a community that reflects its members, while simultaneously carrying out the congregational strategy?

The construction of a new community centre had been a local aspiration for a longer period of time in the Lempäälä parish, more specifically in the Sääksjärvi area, Finland. One of the ideas that came up in the thesis process was to utilise this. The thesis surveys the local ideas to better reflect the users of the congregational services.

The thesis was carried out as a qualitative study. The data was collected as a member survey and a group interview. From the survey results, four different categories were formed that were used as a theoretical background in the theory-based content analysis. Five most prominent member groups for the community centre were chosen for the group interview including seniors, parents for small children, young students, scouts and chosen trustees of the Sääksjärvi area.

The survey results pointed out four prominent topics; low threshold activities, youth work, spiritual home and communion. In addition, interviews addressed topics such as the sense of community and the congregational strategy execution in Sääksjärvi. In the local view, Sääksjärvi was seen as a strong community that welcomes the church's activities. The hopes for future activity included the weekly church service, cafés and possible youth and scout activities. The interviewees thought that the congregational strategy had not come to pass in Sääksjärvi Area, however its content was seen as positive in itself.

It is stated that the locals should be more included and heard in the planning and decision-making of the congregational strategy. The congregation should see to that the resources are distributed equally among congregational areas. Different methods of service (such as service design) can be useful in the congregational and area planning. Finally, the church should go and serve in the already existing communities.

Key words: Community, Congregational Strategy, Service design, Experience

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 SÄÄKSJÄRVI.....	6
2.1 Historiaa ja taustaympäristöä.....	6
2.2 Paikallisuuden merkitys.....	7
3 YHTEISÖT JA YHTEISÖLLISYYS.....	10
3.1 Käsitteiden määrittelyä.....	10
3.2 Yhteisöllisyys seurakunnissa	13
4 STRATEGIA JA SEN TOTEUTTAMISEN MENETELMIÄ.....	17
4.1 Strategia ja sen tarkoitus.....	17
4.2 Palvelumuotoilu.....	21
4.3 Konvivialiteetti	23
5 TUTKIMUKSEN TEHTÄVÄ JA KUVAUS.....	26
5.1 Tutkimuksen tarkoitus	26
5.2 Aineiston hankinta.....	27
5.3 Aineiston analyysi	30
5.4 Tutkimuksen eettisyys.....	33
6 TULOKSET	35
6.1 Sääksjärveläisyys ja seurakunnan merkitys sen asukkaille	35
6.2 Odotukset, toiveet ja uhkakuvat	37
6.3 Matalan kynnyksen paikka.....	39
6.4 Lapset ja nuoret	39
6.5 Hengellinen koti	42
6.6 Ateriyhteys	43
6.7 Sääksjärveläisten kokemus yhteisöllisyyden rakentumisesta	44
6.8 Strategiasta toiminnaksi	47
7 POHDINTA	50
LÄHTEET.....	54
LIITE 1. Asukaskysely.....	57
LIITE 2. Lupakaavake	59
LIITE 3. Haastattelukysymykset.....	60
LIITE 4. Lempäälän seurakunnan strategia	61

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkin sitä, miten seurakunnan tavoitteet ja strategia kohtaavat paikallisseurakunnan yhden alueen seurakuntalaisten toiveet. Teen opinnäytetyöni yhteistyössä Lempäälän seurakunnan kanssa, jossa seurakunnan yhden alueen toimintaa ollaan rakentamassa kokonaan uudelleen.

Lempäälä on noin 20 000 seurakuntalaisen seurakunta. Kunta on muodoltaan pitkä ja kapea, jolloin on luonnollista, että muodostuu taajamia. Näistä taajamista ei välttämättä koskaan käydä Lempäälän keskustassa, joka sijoittuu kunnan toiseen päähän. Toisessa päässä Tampereen kyljessä sijaitsee Sääksjärvi, jossa asuu noin 4000 seurakuntalasta.

Sääksjärvellä on seurakuntatalo, joka oli aikanaan kovassa käytössä. Viikoittainen messu, kerhot ja diakonian päivystys tavoittivat useat sääksjärveläiset talon ollessa toiminnassa. Partiolla oli tiloissa omat kolonsa, mikä toi toistasataa lisäkäyttäjää seurakuntatalolle.

Home- ja sisäilmaongelmien vuoksi talo suljettiin ja laitettiin käyttökieltoon keväällä 2012. Siitä lähtien tämän opinnäytetyön haastattelujen perusteella sääksjärveläisillä on ollut tunne, että jotain merkittävää jäi puuttumaan seurakunnan läsnäolon muodossa.

Vihdoin on tultu siihen tilanteeseen, jolloin voidaan alkaa suunnitella uuden seurakuntatalon käyttöä. Lempäälän seurakunta on halunnut olla tekemässä talosta sääksjärveläisten näköistä ja heidän itse suunnittelemaansa paikkaa. Sääksjärveläisillä vastaavasti on paljon muistoja, odotuksia ja toiveita seurakunnan ja seurakuntatalon suhteen.

Opinnäytetyön suurin merkitys koskee Lempäälän seurakuntaa ja sääksjärveläisiä. Tulosten avulla voidaan kohdentaa toiminnan suunnittelua ja strategiatyötä

asukaslähtöisemmäksi. Siinä käytetyillä tutkintamuodoilla voidaan myös kartoittaa ja suunnitella minkä tahansa paikallisen yhteisön toimintaa.

2 SÄÄKSJÄRVI

2.1 Historiaa ja taustaympäristöä

Sääksjärvi on noin 4000 asukkaan lähiö Tampereen rajalla Lempäälän kunnan pohjoispäässä. Lempäälän kunta on pitkä ja kapea ja sen asutus keskittyy läpi kulkevan Tampereentien varteen. Kunnan eteläosassa sijaitsee Lempäälän keskusta ja kirkko. Matkaa Sääksjärveltä sinne on noin kaksikymmentä kilometriä.

Sääksjärvellä seurakuntatyö on aina asettanut haasteita. Selvästi irrallaan Lempäälän keskustasta, vähän kallellaan Tampereelle päin (Oikarinen 2001, 64).

Sääksjärven kylään valmistui 1939 uusi kansakoulu. Siellä saatiin pitää seurakunnan tilaisuuksia ja sinne tuotiin jopa vauvoja kasteelle, ettei tarvinnut lähteä kirkolle asti. Seurakunnallista toimintaa kuitenkin rajoitti tilojen puute. Ensimmäinen merkintä Sääksjärven omasta kirkosta on lokakuussa 1951 pidetyn piispan-tarkastuksen pöytäkirjassa. Sääksjärveläiset joutuivat vielä odottamaan, kun ensimmäiset lapionpistot rakennustyömaalla tehtiin vuonna 1976. (Käes 2001, 58–59.)

Seurakuntakeskus vihittiin käyttöön pääsiäispäivänä 1978, jolloin talon vihkinyt piispa Erkki Kansanaho totesi Sääksjärven kirkkokeskuksen kuuluneen koko Tampereen hiippakunnan tärkeimpiin rakennushankkeisiin. Talo täyttyi välittömästi toiminnasta ja sinne valittiin oma pappi Mauri R. Mattila, joka vastasi Sääksjärven seurakunnan toiminnasta. Talon aktiivisen viikkotoiminnan elävyydestä huolehtivat raamattupiirit, nuorten rukouspiirit ja teeillat, kuorotoiminta, diakonian kerhot ja päivystys, lähetyspiiri, lasten kerhotoiminta, pyhäkoulu ja partiolaiset, jotka saivat alakertaan oman kolonsa. (Käes 2001, 60.)

Uuden seurakuntakeskuksen huoltoa ja hoitoa varten kirkkovaltuusto valitsi hoitokunnan, jonka tehtävä oli kokoontua muutaman kerran vuodessa. 1990-luvulla hoitokunnan lisäksi valittiin alueneuvosto, joka kokoontui tarvittaessa. Alueneuvoston tehtävänä oli järjestää erilaisia tapahtumia, jakaa Oma seurakunta -tiedotuslehteä ja tukea alueella työskentelevien työntekijöitä. (Käes 2001, 60, 62.)

Uusien tilojen myötä toiminta kasvoi merkittävästi ja ne lisäsivät myös paikallishenkeä. Suuressa salissa alettiin järjestää joka sunnuntai jumalanpalveluksia ja talosta muodostui koko kylän yhteinen monitoimikeskus. Käyttöä lisäsivät eri yritysten ja yhdistysten tilaisuudet ja 1979 ensimmäistä kertaa järjestetty Loppiais-tapahtuma sekä suuret lounastilaisuudet, myyjäiset ja konsertit. (Mäkelä 2011, 115–116.)

Opettaja ja kirkkovaltuutettu Onerva Käes, joka johti Sääksjärven diakoniapiiriä yli 30 vuoden ajan päättää artikkelinsa Sääksjärvi – portti Lempäälään kirjassa seuraavasti:

Lempäälän seurakunnan suuri investointi tänne alueensa pohjois-päähän on hyvin monimuotoisesti jo näiden vähän yli kahdenkymmenen vuoden aikana osoittautunut erittäin tarpeelliseksi. Se on tuottanut lukemattomille talossa kävijöille sekä hengellistä, henkistä että ruumiillista ravintoa ja hyötyä. (Käes 2001, 62).

Seurakuntakeskus suljettiin keväällä 2012. Tuolloin korjausremontin yhteydessä paljastui niin laaja ja kallis korjaustarve, että seurakunnan kirkkovaltuusto päätti rakennuttaa uuden talon. Sunnuntaina 6. syyskuuta 2015 entiset ja nykyiset sääksjärveläiset viettivät seurakuntakeskuksen jäähyväisjuhlaa. Seurakuntatalon pihaan pystytettiin suuri telta, joka täyttyi Sääksjärven asukkaista. Aloite juhlaan tuli asukkailta. Se kertoo siitä, kuinka tärkeä yhdysside talo ja seurakunta ovat alueen ihmisille. (Lempäälän-Vesilahden Sanomat 2015.)

2.2 Paikallisuuden merkitys

Maantieteellinen alue on luonnollinen perusta yhteisöllisyyden kokemukselle. Sama elinalue synnyttää aina yhteisiä, jaettuja ja samansuuntaisia elämäkokemuksia. Vaikka kaikki saman alueen asukkaat eivät kokisi yhteisöllisyyden tunnetta yhtä voimakkaasti tai kokisi sitä alkuunkaan, sosiaalisena ja kulttuurisena ilmiönä se kuitenkin on olemassa. Savolaisuus on savolaisuutta, pohjalaisuus pohjalaisuutta ja sääksjärveläisyys sääksjärveläisyyttä. (Riukulehto 2013, 309.)

Kotikunta organisaationa, asuinpaikkana ja sosiaalisena verkostona luo erilaisille asukkailleen yhdistäviä tekijöitä. Kuntalaisen sidoksisuus ja samaistuminen kotikuntaansa riippuu paljon siitä, miten paljon he osallistuvat paikalliseen elämään ja arkeen. Toiset käyttävät palveluita enemmän kuin toiset, toiset viettävät ylipääntään enemmän aikaa asuinpaikassaan ja ovat siten ehkä kiinnostuneempia kotikuntansa asioista kuin toiset. (Mäkinen 2013, 302.)

Vastaavasti seurakunta organisaationa ja verkostona luo yhteisön erilaisille ihmisille, jotka löytävät sidoksen yhteisestä asiasta. Osa seurakuntalaisista on aktiivisia toimijoita, osa enemmän vastaanottavia. Siinä missä kotikuntakin, myös seurakunta usein sijaitsee jossakin ihmisen jokapäiväisen elämän taustalla ja rytmittää jäsenensä elämää. Osa seuraa rytimiä tarkemmin, jotkut tuskin huomaavat sitä. Suuret paikalliset muutokset muuttavat totuttua rytimiä ja on tehtävä uusia sovituksia. Tällaisissa tilanteissa nekin, jotka muuten tuskin kiinnittävät huomiota esimerkiksi seurakunnan toimintaan, kohdistavat huomionsa tarkemmin. (Mäkinen 2013, 303.)

Minna Mäkinen on kirjoittanut artikkelin paikallisuudesta ja muuttuvasta kuntalaisuudesta liittyen Säynätsalon ja Jyväskylän kuntaliitokseen. Artikkelissa nousee hyvin ilmi säynätsalolaisten tarve säilyttää paikallinen identiteetti ja oman kunnan kulttuuriperintö. Säynätsalon kunnantalo nousi merkitykseltään keskeiseksi kunnan konkreettiseksi ja symboliseksi merkkipaaluksi. Myös Säynätsalon seurakunta toimi yhtenä paikallisuutta ja yhteisöllisyyttä ylläpitävänä tekijänä. (Mäkinen 2013, 291, 299.)

On helppo nähdä yhteneviä kohtia sääksjärveläisten ja säynätsalolaisten suhtautumisessa, vaikka tilanne on erilainen. Paikallisuus on halua tuntea jokin paikka tai alue omakseen ja vieläpä toimia sen hyväksi. Kulttuuriperinnöksi kutsuttavien asioiden ja ideoiden on oltava omalle ihmisryhmälleen tunnistettavia. Hiljaisena protestina saatetaan pitää kiinni vanhasta perinteestä vallitsevaa tilannetta vastaan. Kun yksilö kannattelee omaksuttua tapaansa, siitä voi tulla osa kulttuurista pää-omaa, josta halutaan pitää kiinni ja joka samalla toimii omaa yhteisöllisyyttä

ylläpitävänä voimana. Kulttuuriperintöön liittyvässä toiminnassa on kyse pysyvyydestä ja muuttumattomuudesta, mutta siinä on aineksia myös muutokseen ja tulevaisuuteen katsomiseen. (Mäkinen 2013, 293.)

3 YHTEISÖT JA YHTEISÖLLISYYS

3.1 Käsitteiden määrittelyä

Vaikka *yhteisön* ja *yhteisöllisyyden* käsitteitä viljellään runsaasti, on niiden määrittely yhtä moninaista kuin on tutkimuskenttää tai itse yhteisöjä. Määrittelyn haaste on nimenomaan siinä, että yhteisöllisyys vaatii kokemuksellisen ja liittymisen elementin ja yhteisöön saattaa kuulua tiedostamatta sitä kovin hyvin edes itse.

Historiallis-sosiologisesti *yhteisön* käsite juontaa Aristoteleen filosofiaan, josta nousee esiin ihmisen luontainen pyrkimys yhteisöllisyyteen, yhteiseen toimimiseen ja yhteiseen hyvään. Yhteisön asema muuttuu väistämättä yhteiskuntien ja kulttuuristen muutosten myötä (Kangaspunta 2011, 16).

Émile Durkheim nimittää ihmisten yhteiskunnallisuutta eli sosiaalista sidettä solidaarisuudeksi. Se on yleisnimitys kaikille niille tekijöille, jotka sitovat ihmisiä toisiinsa. Durkheimin mukaan solidaarisuus on yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Aro & Jokivuori 2015, 128.) Teoksessaan *Itsemurha* Durkheim kiteyttää ajatuksensa ihmiskunnan yhteiselämän periaatteista: ”Aluksi yhteisö oli kaikki, yksilö ei mitään. Niinpä voimakkaimpia sosiaalisia tunteita ovat ne, jotka yhdistävät yksilön kollektiiviin; yhteisö on oma tarkoituseränsä.” (Durkheim 1985, 413–414.)

Henkilön omien merkitysten maailmassa maailma hahmottuu yksilön ja häntä ympäröivien yksilöiden suhteena. Kun nämä liittyvät yksilön ulkopuoliseksi vuorovaikutuksen kentäksi, yksilö luo yhteisön. Samalla yhteisö luo yksilön. Se tarjoaa yksittäiselle henkilölle mahdollisuuden ymmärtää itsensä samanlaisena erilaisten yksilöiden kanssa. Yhteisö on monen yksilön suhde, jossa useat yksilöt rakentavat yhteistä yhteisöllisyyttä. Se on kuitenkin olemassa vain niin kauan, kuin sen ulkopuolella on maailma, joka ei kuulu yhteisön piiriin. (Tuomi 2005, 160.)

Yhteisöjen yhteenkuuluvuus muodostuu kanssakäymisessä, jossa muodostuvat sen jäsenten väliset vuorovaikutussuhteet kuten käyttäytymissäännöt, normit, sanktiot, sisäinen hierarkia jne. Yhteisön olemassaolo vaatii aina keskinäisen vuoro-vaikutuksen, jonka myötä yksilön olemassaolo saa hyväksynnän. Tätä kutsutaan *yhteisöllisyydeksi*. (Moilanen & Eilola 2013, 11.)

Yhteisöllisyyden kokemukseen tarvitaan neljä tekijää: jäsenyys yhteisössä, mahdollisuus vaikuttaa, jäsenten kokemus siitä, että he saavat yhteisöstä jotakin ja jäsenten kokemus kuulumisesta yhteisöön. Kuulumisen tunne syntyy jaetuista yhteisistä kokemuksista. (Paananen 2015, 85.)

Yhteisöllisyydelle merkittävää on myös kokemus vastavuoroisuudesta: avun antamisesta ja sen saamisesta, kokemuksesta olla tarvittu. Johannes Althusius sanoi sitä seuraavasti: ”Jumala jakoi lahjansa ihmisille monin tavoin. Hän ei antanut kaikkea yhdelle, vaan eri asioita eri ihmisille niin, että sinulla saattaa olla sitä, mitä minä tarvitsen ja päinvastoin. Tästä syntyy jakamisen välttämättömyys, joka voi tapahtua vain poliittis-sosiaalisessa elämässä. Niinpä Jumala tahtoi, että joku tarvitsi toisen työtä tai apua, jotta ystävyys tulisi yhden ja kaikkien osaksi. --- Sillä jos ihminen ei tarvitse toisen apua, miten kävisi yhteiskunnalle, toisten kunnioittamiselle, järjestykselle, järjelle tai ihmisyydelle? Syynsä on sille, että kyliä on rakennettu, kaupunkeja suunniteltu, akatemioita perustettu ja sille, miksi monet maanviljelijät, sepät, sotilaat, kauppiaat, oppineet ja oppimattomat ovat liittyneet yhteen erityisyytensä kautta kansalaisyhteisöissä ja yhteiskunnassa kuin saman yksikön jäsenet. Kun ihmiset täyttävät toistensa tarpeet ja saavat toisiltaan mitä haluavat, kaikki rakentuu kuin yhdeksi kehoksi, jota me kutsumme yhteishyväksi – ja keskinäinen apu tähtää tämän kehon yleiseen hyvään ja turvallisuuteen” (Lehtonen 1990, 136–137.)

Erilaisten yhteisöjen arvot ja vuorovaikutus yhteisöstä ulospäin voivat vaikuttaa yhteisöön sitoutumiseen tai siihen liittymiseen. Nykyään ihminen valitsee itse laumansa, ei toispäin kuten aiemmin, kun elinympäristö oli suppeampi. Uusyhteisöllinen maailma korostaa kuitenkin sitä, että hyveiden kehittyminen ja mielekkäiden elämänmallien löytäminen tarvitsee tuekseen yhteisöjä. (Moilanen & Eilola 2013, 44.)

2000-luvun ihminen elää monimuotoisten yhteisyyssuhteiden ja -verkostojen maailmassa. Näitä voivat olla paikan ja asuinalueen, perheen ja ystäväpiirin, työpaikan, harrastusten ja vakaumuksen yhteisöt, myös niiden virtuaaliset muodot. (Kangaspunta 2011, 31.)

Saksalainen Ferdinand Tönnies (1855–1936) oli aikansa sosiologi, jonka tunnetuin ajatus oli, että yhteiskunnassa on kahdenlaisia sosiaalisia siteitä. Näitä hän kutsui nimillä *gemeinschaft* ja *gesellschaft*. Tönnies ajatteli, että sosiaaliseen suhteeseen orientoitumisen tapoja on kaksi: ensimmäisessä tapauksessa sosiaalinen suhde on päämäärä ja itsetarkoitus, toisessa taas sosiaalinen toiminta ja sosiaaliset suhteet ovat päämäärien toteuttamisen välineitä. Molempia suhteita ylläpitää yksilön ja/tai yhteisöjen välinen oma halu, motiivi pitää suhde olemassaolevana. (Aro & Jokivuori 2015, 114.)

Gemeinschaft-tyyppisissä suhteissa Tönnies viittaa yhteiselämän luonnollisiin ilmiöihin, kuten perhe, sukulaisuus ja vaikkapa asuinpaikka ja siitä syntynyt asuinyhteisö. Näitä suhteita leimaa vuorovaikutuksellinen ja rauhanomainen toimiminen kohti yhteistä päämäärää, joita voi olla esimerkiksi jumalanpalvelukseen osallistuminen, asuinalueen talkoot tai lasten kasvattaminen.

Gesellschaft-tyyppisissä suhteissa, kuten yhteiskunnassa tai yhdistyksessä päämäärän tavoittelua ajaa oma etu ja ihmisten ja/tai yhteisöjen välejä leimaa jännittyneisyys. *Gesellschaft* palvelee selkeimmin ihmisten kohtaamisessa raha-välitteisessä markkinasuhteessa ja nämä suhteet perustuvat sopimusten varaan ja useimmiten yhteenliittymisen perustana on jonkin ulkopuolisen asian tavoittelu. (Aro & Jokivuori 2015, 117–119.)

Yksilön suhde seurakuntaan onkin selkeämmin juuri *gemeinschaft*-tyyppinen suhde (*Gemeinde* tarkoittaakin saksaksi seurakuntaa). Seurakunnan toiminnan rakentumista ei tulisi ajaa kenenkään yksittäiset motiivit, vaan pyrkimys kokonaisvaltaisen yhteiseen hyvään, yhteisöllisyyden päämäärään pyrkiminen.

3.2 Yhteisöllisyys seurakunnissa

Sosiologisesti ajatellaan, että moraalinen yhteisymmärrys on yhteiskuntaa koossapitävä voima. Eurooppalaisissa yhteiskunnissa kristilliseen traditioon pohjautuvien sosialisaatioiden, kuten Suomen, voidaan ajatella pääsääntöisesti olevan yhtä mieltä siitä, mikä on oikein ja väärin. Sekularisoituneessa yhteiskunnassa näitä rajoja mietitään uudestaan eikä uskonto sinällään enää kelpaa auktoriteetiksi niiden taustalle perimmäisenä totuutena. (Aro & Jokivuori 2015, 179.)

Uskonto luo silti ympärilleen yhteisöjä: ihmisiä, joita yhdistävät yhteiset uskomukset ja näihin uskomuksiin liittyvät tavat ja rituaalit. Uskonnollisten yhteisöjen haasteina ovat kultit ja karismaattiset henkilöjohtoiset yhteisöt. Näissä moraalinen yhteisymmärrys ei toteudu, vaan oikeaa ja väärää määrittelee vain muutama ihminen, joilla usein on henkilökohtaisia motiiveja. Uskonnollinen yhteisö voi olla kuitenkin myös solidaarisuutta luova voima ja uskonnollinen elämä on ihmiskunnan alkuhämärästä asti ollut merkittävä sosiaalisen yhteiselämän muoto. (Aro & Jokivuori 2015, 212, 225.)

Uskonnon tai seurakunnan yhteisöllisyydelle on keskeistä se, että henkilö olettaa olevan myös muita, jotka uskovat samalla tavalla kuin hän. Tätä yhteisöllisyyden ydintä vahvistaa yhteinen rituaalis-kultillinen toiminta. Vaikka kristillinen teologia korostaa yksilön pelastusta ja uskoa, siihen kytkeytyy käsitys, että kirkko on olemassa yhteisönä ennen sen yksittäistä jäsentä. Kirkolle on uskottu evankeliumi ja sakramentit, jotka synnyttävät uskon. ”Usko syntyy kuulemisesta, mutta kuulemisen synnyttää Kristuksen sana.” (Room. 10:17). Ajatellaan, että tähän yhteisöön kuuluessa ja siinä eläessä kristitty voi pysyä Jumalan ja hänen pelastavan toimintansa vaikutuspiirissä. (Lehtonen 2005, 78–79.)

Alusta asti seurakunta on ollut yhteisö. Se oli joukko Jeesusta seuraavia ihmisiä, jotka kokoontuivat yhteen. Vuosisatojen aikana yhteisö on muuttunut, se on kasvanut kirkoksi monine haaroineen. Nykyään kaipuu yhteisöllisyyteen on taas kasvamassa. Se ei kuitenkaan ole kaipuuta menneiden aikojen suku-, perhe- ja kyläyhteisöihin. Tämän ajan yhteisöllisyys koetaan verkossa ja yhteisö voi olla ei-paikallinen, laaja ja löysästi rajoja hakeva. Yhteisöllisyydestä puhuttaessa on

nähtävissä ainakin kaksi eri kulmaa. Toinen käsittelee yhteisöllisyyttä rakenteena ja toinen ihmisten yhteisöllisyyden kokemusta. Jälkimmäinen edellyttää aina edeltävän olemassaolon, mutta olemassaoleva rakenne ei välttämättä luo yhteisöllisyyden kokemusta. (Paananen 2015, 79 –80.)

Raamatussa uskovien yhteyttä kuvataan sanalla *koinonia*. Se on kreikkaa ja tarkoittaa yhteyttä, yhteistä osallistumista, jakamista, lahjan antamista ja kolehdin keräämistä. Sillä kuvataan sitä ideaalia tilaa, joka tulisi seurakunnassa vallita. Varhaisessa kirkossa *koinonia* viittaa ehtoollisyhteyteen. Se kertoo syvemmästä yhteydestä ja yhteisen aterian hengellisestä merkityksestä. Siitä kuinka Kristuksessa olemme yhtä. Seurakunnan yhteisöllisyys on alusta asti ollut ateriyhteyttä. (Paananen 2015, 84.)

Yhteisönä seurakunta on erityislaatuinen. Toisaalta se on kaikkien seurakuntalaisten laaja yhteisö ja toisaalta tiiviiden pienyhteisöjen perhe. Monet seurakuntalaiset kokevat yhteisöllisyyttä voimakkaimmin juuri jossain säännöllisesti kokoontuvassa ryhmässä. (Paananen 2015, 88.)

Messuun kokoontuu edelleen joka viikko merkittävä määrä seurakuntalaisia. Yhteensä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon messuun osallistuu viikoittain noin 50 000 ihmistä. Seurakuntalaiset menevät mielellään messuun sinne, missä on panostettu yhteisöllisyyteen vaikkapa kirkkokahvien tai tervetuloitovotusten muodossa. Kun messussa alkaa syntyä yhteisöllisyyttä, alkavat seurakuntalaiset tulla sinne seurakunta- ja ehtoollisyhteyden vuoksi, eivät jonkun yksittäisen seikan, kuten tietyn työntekijän vuoksi. (Paananen 2015, 89.)

Taina Kalliokoski kysyy artikkelissaan ”Yhteisöllisyyden käsitteen merkitykset ja kirkon yhteisöllisyyden muutos” osuvasti, millaisella yhteistoimintatilalla eri toimijoiden olisi osallistuttava, jotta seurakunnan ryhmätoiminnan tason yhteisöllisyys muuttuisi oikeaan suuntaan. Sopiiko esimerkiksi jumalanpalvelukseen tulla minätilaisesti, vain omista intresseistä käsin, olivat ne sitten tarvetta olla hetki omassa rauhassa, halu tulla toisten ihmisten joukkoon tai toive tulla nähdyksi Jumalan kasvojen edessä. Vai onko messun oltava me-tilaista toimintaa, jolloin osallistu-

jalta odotetaan ehkä myös aktiivista osallistumista. Me-puheella luodaan tietoisesti yhteyttä paikallaolijoiden välillä, mutta se voi jättää myös ulkopuolelle olemalla sen kaltaista, mihin messuun tulija ei voi itseään kytkeä. (Kalliokoski 2016, 137).

Yhteisön voima näkyy me-tunteena, jonka kautta koetaan yhteenkuuluvuutta, mutta samaan aikaan se näyttäytyy ulospäin poissulkevalta ja sisältää siten mahdollisesti vallankäytön ja syrjäyttämisen elementtejä. Sama ilmiö on siis yhteisön vahvuus, mutta myös sen heikkous ja huono puoli. (Henttonen & Thitz 2016, 111.)

Seurakunnissa rakennettavaa yhteisöllisyyttä ei voi tarkkailla ilman osallisuuden näkökulmaa. Muodollinen jäsenyys ei vielä kerro osallisuudesta, vaan yksilön tulisi kokea yhteenkuuluvuutta, tarpeellisuutta ja merkityksellisyyttä. Suomessa seurakunnan jäsen kuuluu siihen seurakuntaan, millä alueella hän sattuu asumaan. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia *Kohtaamisen kirkko* painottaa myös seurakuntien paikallista jäsentymistä ja yhteisöllisyyttä. (Henttonen & Thitz 2016, 103.)

Englannin kielen käsite *inclusion* tarkoittaa sisäpuolelle ottamista ja sen vastakohta *exclusion* ulkopuolelle jäämistä tai jättämistä. Osallisuus voidaan näiden käsitteiden valossa nähdä mukaan ottamisena ja mukana olemisena. Käsite *participation* taas voidaan kääntää osallisuudeksi ja osallistumiseksi. Osallistuminen on paikalla olemista ilman omakohtaista panosta asiaan. Osallisuus taas on laajempaa ja vahvempaa sitoutumista. Koettu osallisuus rakentuu yhteisön jäsenyyden, toiminnassa mukana olemisen ja siihen kiinnittymisen kautta. Kirkkoon kuuluminen on annettua jäsenyyttä, jolloin yksilö on mukana ilman erityisen aktiivista tai sitoutunutta suhdetta (inkluusio). Osallistuva jäsenyys taas pitää sisällään tiiviimpää suhdetta ja eri tavoin mukana olemista seurakunnan toiminnoissa (participatio). (Thitz 2013, 30.)

Osallisena oleminen kirkossa tulisi tarkoittaa omien lahjojen ja osaamisen antamista yhteiseen käyttöön sekä osallisuutta siitä hyvästä, jota rakkauden ja vastuun yhteisössä on tarjolla. Osallisuuden yhteisössä jokaisen tulisi olla arvokas

Jumalan luomana ja häneltä ei vaadita tai oleteta mitään. Sen sijaan häntä rohkaistaan palvelemaan ja tarjoamaan oma panos yhteiseen hyvään ja saamaan kokemus siitä, että on tarpeellinen (Jokainen on osallinen 2015, 5).

Paikallisille seurakunnille voi olla haaste kohdata yksilö, joka haluaa valita oman laumansa. Kun samaan aikaan oletetaan, että jokaisen seurakunnan tulisi tarjota jäsenelleen osallisuuden yhteisöä, johon jäsen taas ei välttämättä koe kuuluvansa. Brian S. Turner näkee modernin yhteisöllisyyden haasteen kirkossa nimenomaan siinä, että voimakkaan individualismin seurauksena jokainen haluaa määritellä oman jumalansa ja uskontonsa ja tästä syystä uskon sosiaaliset juuret hitaasti tuhoutuvat. Tutkimuksessaan *Religion and modern society* hän kuitenkin uskoo, että uskonnollisuus on läpileikkautunut kulttuuriimme, mikä näkyy siinä, että länsimaisen ihmisen historia on myös kristillinen historia. Emme toistaiseksi voi olla täysin vieraantuneita uskonnostamme, koska se on läsnä syvällä kulttuurissa. Ja tästä syystä sosiaalinen elämä ei voi olla koskaan täysin sekulaari järjestelmältään, Turner sanoo. (Turner 2011, 26.)

Uudenlainen yhteisöllisyys nähdään paikallisuutta laajempaan sosiaalisena kokemuksena. Nyky-yhteisöjen tulisi olla joustavia ja niissä pitäisi näkyä paitsi ymmärrys yhteyden syistä, myös erilaisuuden hyväksyminen ja vapaus. Toimintatavoiltaan niiden pitäisi ottaa jäsentensä vaikutusmahdollisuuden ja kuuluksituleminen huomioon sekä olla vallankäytöltään mahdollisimman läpinäkyviä. (Henttonen & Thitz 2016, 112).

Kirkon tulisi kohdata jäsenensä paikallisesti ja olla selkeästi välittämisen yhteisö, jolle jokainen kohdattu on merkityksellinen ja tärkeä. Seurakuntien tulisi rohkeasti astua ulos kirkoista mukaan seurakuntalaistensa elämään ja arkeen. Rohkaisevaa on se, että aiheesta keskustellaan ja seurakuntien toimintakulttuurin nähdään tarvitsevan muutosta.

4 STRATEGIA JA SEN TOTEUTTAMISEN MENETELMIÄ

4.1 Strategia ja sen tarkoitus

Strategian käsite ja strategiaan nojaava johtaminen on yhtä vanha kuin ihmisten yhteenliittymisen idea. Antiikin Ateenan kymmenen heimodivisioonan johdossa oli strategeja, jotka yhdessä muodostivat sotaneuvoston. Joukkojen johtajuus sodassa vaati kokonaisvaltaista ymmärrystä ja monimuotoisten ja muuttuvien tilanteiden hallintaa. Hyvä koordinaatio ja yhteistyö olivat merkittävämpää kuin yksittäisten sankareiden uroteot. Ennakointi, kriittisten tekijöiden löytäminen ja ratkaisujen tekeminen olivat strategin tehtäviä. Hänen tuli olla persoonaltaan kekseliäs ja energinen, varovainen, sisukas ja täynnä mielenhallintaa. (Näsi & Aunola 2005, 10).

Sotajoukkojen johtamisen ulkopuolella strategian käsite otettiin vakavasti liiketalouden omaksi 1960-luvulla. Nykyisin sen rooli on vakiintunut niin, että sen ympärille on syntynyt erilaisia koulukuntia. (Näsi & Aunola 2005, 11.) Liiketaloustieteessä strategialla tarkoitetaan pyrkimyksiä ja tavoitteita sekä etenemistä niitä kohti. (Karlöf 2004, 13). Tässä opinnäytetyössä strategialla tarkoitetaan organisaation toimintamallia, suunnitelmaa ja toiminnan vuorovaikutusmallia. Organisaatiosta puhuttaessa tarkoitetaan Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa tai sen yksittäistä seurakuntaa.

Strategiatyön alussa täytyy tunnistaa seuraavia kohtia:

1. Asiakkaan tarpeiden tunnistaminen
2. Oman osaamisen tunnistaminen
3. Kilpailijoiden vahvuuksien tunnistaminen
4. Markkinoiden tilaan vaikuttavat tekijät, kuten megatrendit
5. Kestävän kilpailuedun löytämien (Karlöf 2004, 12.)

2010-luvun ajatus on elävä strategiaprosessi. Se on ajanhenkinen, megatrendeihin reagoiva ja ketterä, jatkuvassa muutoksen tilassa uudistuva prosessi, joka on

linjassa ympäristön kehittyvien mahdollisuuksien kanssa. Ritakallio ja Vuori kirjaavat sille teoksessaan Elävä strategia seitsemän peruseriaatetta:

1. Jatkuva skenaarioiden luominen

– Kaikkien mahdollisten eteen tulevien tilanteiden kuvittelu ja niistä seuraavien tilanteiden jatko. Strategian kriittisten oletusten tunnistaminen.

– Skenaarioiden kautta tunnistetut oletukset vaikuttavat siihen, mitä strategisia vaihtoehtoja valitaan.

– Liikkuvien skenaarioiden tiedostaminen ja niihin reagoiminen.

2. Analytiikan hyödyntäminen

– Ihminen ei pysty täysin käsittelemään useiden skenaarioiden oletuksia ja reaaliaikaista kehittymistä yhtä aikaa.

3. Strategiset kokeilut

– Kokeilun avulla voi saada selville, mitkä asiat toimivat ja mitkä eivät. Huoletta voi hylätä toimimattomat, mutta sen tiedon takia on tärkeää kokeilla.

4. Muokkaaminen

– Strateginen uudistuminen tapahtuu organisaation osia ja prosesseja muokkamalla niin, että muutos saa jatkuvan luonteen.

5. Jatkuva arviointikriteerien reflektointi

– Arviointikriteerit vaihtuvat sen mukaan, millaisesta tuloksesta puhutaan tai mitä on tavoiteltu. Kriteereitä voivat olla esimerkiksi välitön vaikutus myyntiin, asiakkaan paluun todennäköisyys, vaikutus asiakkaan tyytyväisyyteen jne.

6. Olennaisten sidosryhmien kuuntelu ja mukaanotto

– Mikään tiedostaminen, kuvittelu tai analytiikka ei vie sidosryhmien kuulemisen merkitystä pois. Asiakas edelleen on oikeassa omilla tarpeillaan.

7. Elävän strategian jalkauttaminen

– Rakenteiden täytyy tukea skenaarioiden toteuttamista.

– Viestintä niin, että jokainen organisaatiossa ymmärtää ja innostuu yhä uudelleen.

– Visualisointi (Ritakallio & Vuori 2018, 23–25, 49, 70, 85, 111, 120, 141, 150,153.)

Liike-elämään verrattuna seurakunnan strategian luominen on osin erilaista. Seurakunta ei pyri lähtökohtaisesti kilpailemaan alueen muiden toimijoiden kanssa,

vaan toimimaan yhteistyössä. Asiakkaat nähdään vertaisina, ei vain tuotteen hankkijoina. Silti on paikallaan tutkia ja tunnistaa seurakuntalaisten tarpeet. Ja vaikka kirkon tarjoama tuote on ikaikainen, se voi silti hyötyä ajan hengen seuraamisesta ja trendien mukaan ottamisesta työvälineinä.

Strategian kiteyttämisessä muutamat kysymykset ovat kuitenkin olennaisia organisaation luonteesta riippumatta:

- Mistä olemme tulossa? Menneisyys, vanhat tulokset ja kulttuuri, kokemukset strategian toteuttamisesta.
- Missä olemme nyt? Ympäristö, oma tahtotila ja resurssit.
- Mihin haluamme päästä? Mihin halutaan sitoutua, mikä on välttämätöntä ja mikä mahdollista?
- Miten pääsemme sinne? Mitä keinoja ja mitä osaamista on?
- Mistä tiedämme, että olemme perillä? Mittarit ja välitavoitteet. (Valpola 2010, 15.)

Kirkon strategiaprosessi lähtee liikkeelle seurakunnan tehtävästä. Teologialla on siis keskeinen rooli suunnittelun perusteissa. Seurakunnan toimintaa ei hahmoteta organisaation tarpeesta käsin vaan kirkon perustehtävästä käsin, joka on tunnustuksensa mukaan julistaa Jumalan sanaa, jakaa sakramenteja ja toimia lähimmäisenrakkauden toteutumiseksi. (Strategiaopas seurakunnille 2014, 13.)

Seurakunnallisessa strategiaprosessissa pyritään vastaamaan seuraaviin kohtiin:

1. Seurakunnan toiminta-ajatus ja toimintaa ohjaavat arvot
2. Toimintaympäristön ja sidosryhmien analyysi sekä seurakunnan vahvuuksien ja heikkouksien kartoittaminen.
3. Toiminnan suunnan määrittäminen, eli visio ja strategiset suuntaviivat. (Strategiaopas seurakunnille 2014, 14–19.)

Hyvänkin strategian haaste on se, että se jää paperiksi muiden joukkoon, eikä elä työn rinnalla. Strategian aktivointiin on kuitenkin olemassa välineitä. Tiedottaminen on ensisijaisen tärkeää. Ihmiset eivät voi toteuttaa sitä, mistä eivät ole tietoisia. Strategian tunteminen kuuluu jokaiselle työntekijälle ja seurakunnassa

myös luottamushenkilöille, ja miksei myös seurakuntalaisille. Samoin strategian luomiseen tarvitaan muitakin kuin johtajia. Ihmiset ymmärtävät ja hyväksyvät paremmin ajatukset ja ideat, joihin ovat itse päässeet vaikuttamaan. Sitoutuminen on helpompaa, kun tuntee tulleen kuulluksi. Aktivointi vaatii pitkäjänteisyyttä ja siksi tavoitteita olisi hyvä pilkkoa pienemmille aikaväleille. Arkityössä vastaan tulevat esteet, muutokset ja ongelmat voivat haastaa strategian toteuttamista. Niiden aktiivinen ennakoiminen on jokaisen tehtävä. (Karlöf 2004, 112–114.)

Strategiaosaamisen tarve kasvaa sitä mukaan, mitä enemmän vastuuta organisaation osista delegoidaan (Karlöf 2004, 8). Siellä missä strateginen työskentely on sisäistetty osaksi koko työyhteisöä, voidaan puhua strategisesta tietoisuudesta. Strategiaan on palattava jatkuvasti ja sen sisällön on oltava muutosvalmiudessa tarpeiden vaihtuessa toisiin. (Strategiaopas seurakunnille 2014, 10.)

Jokainen seurakunta elää oman ympäristönsä ja asukkaittensa keskellä omaa todellisuuttaan. Tästä syystä kirkon strategisen työn painopiste on paikallinen taso. Jokainen seurakunta on oman alueensa asiantuntija paikallisista olosuhteista, tarpeista ja voimavaroista. (Strategiaopas seurakunnille 2014, 6.)

Seurakuntien strategiat muodostuvat identiteetin pohdinnasta, oman paikan etsimisestä ja toiminnan suuntaamisesta. Ne on tarkoitettu ennen kaikkea tärkeimpien asioiden etsintään, sen määrittelyyn mitä tavoitellaan ja mitä ei tavoitella. Tähtäyspiste on aina tulevaisuudessa. (Strategiaopas seurakunnille 2014, 7.)

Seurakunnat eivät kuitenkaan katsele tulevaisuuteen yksin, vaan kokonaiskirkon, hiippakuntien ja kirkollisten järjestöjen strategiat antavat virikkeitä paikallistason suunnitteluun. Tärkeää on säilyttää yhteinen näky. Strategisissa ratkaisuihin on huomioitava paikallistasolla aina avoimuus ja jäsenlähtöisyys eli suunnittelun on perustuttava jäsenistöstä nouseville tarpeille sekä kirkon perinteisiin. (Strategiaopas seurakunnille 2014, 8.)

4.2 Palvelumuotoilu

Seurakunnan toimintaa mietittäessä ja uusia strategioita luodessa olisi hyvä nähdä työntekijöitä pidemmälle. Työntekijöiden ei pidä työskennellä sooloartistina, vaan myös työtteen on oltava yhteisöllinen ja sitä rakentava. Seurakuntienkin strategiatyötä voi helpottaa palvelumuotoilusta ammentaminen. Palvelumuotoilu tarjoaa useita työkaluja ja menetelmiä myös yhteisöjen hyödynnettäväksi. Joskus on hyödyllistä räjäyttää vanhat kaavat ja löytää uusia, ottaen kaikkien luovuus ja osaaminen käyttöön. (Stickdorn & Schneider 2011, 148.)

Palvelumuotoilu on siis tapa kehittää liiketoimintaa vieläkin pidemmälle. Palvelumuotoilua voi kuitenkin hyvin käyttää myös seurakunnan tai minkä tahansa julkisen palvelun työn suunnittelun tukena. Yrityksen tehtävä on luoda arvoa omistajilleen eli tuottaa taloudellista voittoa. Julkisyhteisön tehtävä on myös tuottaa arvoa omistajilleen – eli valtion, kunnan, organisaation tai seurakunnan asukkaille tai jäsenille. Arvoa syntyy toimivista palveluista ja ihmisten elämää helpottavista ratkaisuista. (Tuulaniemi 2013, 281.)

Palvelumuotoilu auttaa organisaatiota havaitsemaan palveluiden strategiset mahdollisuudet, innovoimaan uusia ja kehittämään jo olemassa olevia palveluita. Kaikkien palveluiden keskiössä on ihminen; palvelun käyttäjä. Palveluntuottajan on ymmärrettävä todellisuus, jossa heidän asiakkaansa elävät ja toimivat. Asiakasymmärrys tarkoittaa sen ymmärtämistä, mistä elementeistä arvo muodostuu asiakkaalle; mitä odotuksia ja toiveita, tottumuksia ja tapoja sekä tarpeita ja arvoja heillä on. (Tuulaniemi 2013, 24, 72.)

Palvelumuotoilussa puhutaan arvolupauksesta. Se määrittelee ja kuvaa tuotteen ja sen kenelle se on tarkoitettu, kertoo asiakashyödyn ja kuvaa tuotteen erottumistekijän. Asiakkaalla on odotuksensa ja asiakkaan kokema arvo muodostuu yrityksen ja asiakkaan välisestä vuorovaikutuksesta eri kohtaamisissa ja kanavissa. (Tuulaniemi 2013, 33.) Keskeinen piirre onkin se, että arvoa syntyy vain silloin, kun se tulee käyttöön. Esimerkiksi joukkoliikennepalvelu ei voi viedä ihmisiä paikasta A paikkaan B, elleivät ihmiset tiedä mistä nousta kyytiin ja missä pois

kyydistä. Tyhjällä penkillä ei ole arvoa kenellekään. (Polaine, Løvlie & Reason, 2013, 23.)

KUVA 1: Malli palvelumuotoilun suhteista (Polaine, Løvlie & Reason, 2013, 82).



Palveluissa on keskeistä asiakkaan kokemus palvelusta. Tämä kattaa koko organisaation tarjoaman: mainonnan ja muut kontaktit ennen palvelua, asiakaspalvelun laadun, käytön helppouden ja luotettavuuden. Asiakaskokemus voidaan jakaa kolmeen tasoon: toimintaan, tunteisiin ja merkityksiin. Toiminnan taso tarkoittaa palvelun kykyä vastata asiakkaan tarpeeseen. Tunnetaso taas tarkoittaa asiakkaalle syntyviä kokemuksia: kokemuksen miellyttävyyttä, helppoutta, kiinnostavuutta ja tunnelmaa. Sitä miten palvelu vastaa tunnetason odotuksiin. Merkitystaso tarkoittaa asiakaskokemukseen liittyviä mielikuva- ja merkitysulottuvuuksia; unelmia, lupauksia, oivalluksia. Palvelun pitäisi vastata asiakkaan identiteettiin ja mahdollistaa asioita joita asiakas haluaisi oppia ja saavuttaa. (Tuulaniemi 2013, 74.)

Organisaation syvällinen ymmärrys asiakkaista on keskeinen osa toiminnan menestystä. Ne organisaatiot menestyvät, jotka osaavat tulkita tutkimustietoa asiakkaistaan ja pystyvät vastaamaan palveluillaan näihin todellisiin tarpeisiin.

Tarpeellista onkin miettiä seuraavia kysymyksiä:

Hyödyllisyys – Kuinka hyvin palvelumme vastaa asiakkaiden tarpeisiin?

Saatavuus – Mitkä jakelukanavat toimivat parhaiten?

Käytettävyys – Kuinka vaivatonta palvelua on käyttää?

Kokemus – Millainen on käyttäjäkokemus?

Erottuminen – Kuinka tehdä palvelusta erottuva, ainutlaatuinen ja mieleenpainuva? (Tuulaniemi 2013, 96, 101.)

Vastaavia kysymyksiä voisi hyödyntää strategisessa suunnittelussa ja ennen kaikkea tilanteissa, missä luodaan jotain uudestaan, kuten nyt Lempäälässä Sääksjärvellä. Palvelumuotoilu työvälteenä on ehdottoman mielenkiintoinen ja informatiivinen. Se ohjaisi seurakuntia pohtimaan sitä, millaisia asioita seurakuntalaiset oikeasti tarvitsevat ja miten seurakunta voi niihin vastata. Kirkon arvolupaus on toki iankaikkinen, mutta sen tuottamista on toteutettu useilla tavoilla. Palvelumuotoilu ohjaa tarkastelemaan kaikkea toimintaa seurakuntalaisesta päin katsoen.

4.3 Konvivialiteetti

Kirkon yhteydestä käytettiin sanaa koinonia, mutta koinonia sanana määrittää niitä, jotka ovat jo sisällä, jotka kuuluvat jo joukkoon. Kirkon tavoittavaa luonnetta ja seurakuntayhteyttä sana ei välttämättä riitä kuvaamaan. Kirkko on koinonia, mutta kaikki sen jäsenet eivät ole kirkko, eivätkä kaikki koinoniaan kuuluvat ole kirkon jäseniä. Mikko Malkavaara luennollaan Yhteisöllisyys kirkon työn nousevana trendinä 17.10.2018 totesi, että kirkon läsnäolo maailmassa on konvivialiteetti, solidaarinen ja hyväksyvä yhteinen elämä muiden kanssa. (Malkavaara 2018.)

Konvivialiteetti (conviviality) tulee espanjankielen sanasta convivencia, joka viittaa 800-1500-luvuilla vallinneeseen kristittyjen, muslimien ja juutalaisten rauhanomaiseen rinnakkaiseloon. Se voidaan laajemmin ymmärtää asenteena; yhdessä elämisen solidaarisuutena, resurssien jakamisena ja yhteisenä taisteluna ihmisarvon ja kestävästä yhteisön puolesta. (Addy 2013, 4.)

Konvivialiteetti painottaa aina olemista ennen omistamista. Sen kolme pääkysymystä ovat: 1. Miten osaamme elää yhdessä? 2. Millainen talous- ja sosiaalipolitiikka tukee yhdessä elämistä? ja 3. Kuinka sosiaalinen toiminta ja diakonia voivat tukea ihmisiä elämään hyvää elämää yhdessä? (Addy 2017, 8)

Tällainen yhdessä elämisen taito edellyttää aina dialogin henkeä. Kristilliset kirkot Britanniassa ovat määritelleet dialogin neljän periaatteen avulla: 1. Dialogi alkaa toinen toistensa kohtaamisesta. 2. Dialogi on riippuvainen keskinäisestä ymmärryksestä ja luottamuksesta. 3. Dialogi mahdollistaa jakamisen yhteisössä. 4. Dialogista tulee aito todistuksen väline. (Malkavaara 2018, 37.)

Tony Addy, joka on englantilainen reformoitu pappi ja yhteiskuntatieteilijä, kantaa tärkeää roolia coviviality-ajattelun luotsaajana kirkkojen diakoniaan Luterilaisen maailmanliiton kautta. Addy esittää, että tuloerot tulevat kasvamaan entisestään ja yhteiskunta tulee keskittämään resurssejaan eliitin käsiin. Epätasa-arvo tulee lisääntyessään olemaan suorastaan säädyttöä, mikä ajaa siihen tilanteeseen, että marginaaleissa eläviä aletaan kontrolloimaan ja valvomaan. Tarvitaan siis sellainen näky, jossa tasapainotetaan taloutta, työtä ja yhteiskuntaa. (Malkavaara 2018.)

Konvivialiteetti on perspektiivi yhteiskuntaan ja talouteen. Se avaa uutta myös organisaatiokulttuuriin. Konvivialiteetin periaatteita on katsoa toista silmästä silmään ja ottaa toinen aina tosissaan. Siinä elää vahva vastavuoroisuuden ja yhteisen jakamisen visio, missä jokainen tuo yhteiseen pöytään ja jokainen antaa oman panoksensa, sen mukaan mitä hänellä on antaa. (Malkavaara 2018.)

Seurakuntien ollessa toimintakulttuurin muutosten äärellä missä Kirkon tulevaisuuskomitean ensimmäinen kannanotto koskee työntekijäkeskeisestä ajatteluvasta seurakuntalaisen roolia korostavan tapaan, konvivialiteetti voisi antaa keskusteluun ja asennemuutokseen paljon. Se tukee mallina seurakuntien muutosta yhteisöllisemmiksi ja ottaa seurakuntalaiset paremmin huomioon. Konvivialiteetin kolme periaatetta ovat: me autamme toisiamme, me opimme toisiltamme ja me

juhlimme yhdessä. Nämä sopivat seurakunnalliseen yhteisöllisyyteen paremmin kuin hyvin. (Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö 2016, 43; Malkavaara 2018.)

5 TUTKIMUKSEN TEHTÄVÄ JA KUVAUS

5.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tässä opinnäytetyössä haluan kysyä, miten kohtaavat paikallisten ihmisten tarpeet seurakunnan omien visioiden ja strategian kanssa. Tavoite on ymmärtää sääksjärveläisten tilanne ja siihen liittyvät toiveet ja odotukset. Pyrin löytämään kysymyksiin vastauksia kartoittamalla laajalla asukaskyselyllä sääksjärveläisten toiveita ja tarkentamaan niitä kohdennetuilla fokusryhmähaastatteluilla. Haastattelujen tuloksia on verrattu Lempäälän seurakunnan strategiaan. Lisäksi on otettu huomioon mahdollisia tapoja suunnitella tulevaa toimintaa.

Tässä opinnäytetyössä haluan vastata kysymykseen, miten voitaisiin rakentaa paikallisten ihmisten näköistä yhteisöä, jossa seurakunnan omat tavoitteet ja pyrkimykset toteutuvat. Kohtaavatko seurakunnan visiot ja strategian tavoitteet seurakuntalaisten tarpeet? Aktivoituuko strategia käytännön seurakuntalaisen arkeen? Millaisia asioita on hyvä huomata, kun rakennetaan uutta? Kenelle rakennetaan ja mihin tarkoitukseen? Ovatko seinät ja toiminta päättäjiä vai alueen asukasta varten? Pystyykö seurakunta toimimaan sille esitettyjen ideoiden, unelmien ja toiveiden mukaan?

Seurakunnan visio konkretisoituu sen paikallisessa strategiassa. Seurakuntalaisilla on toiveita ja tarpeita kohdistuen seurakunnan toimintaan ja tiloihin. Palveleeko seurakunnan strategia näitä toiveita ja miten ne kohtaavat?

Tavoitteena on pystyä vastaamaan kysymyksiin niin, että ne voisivat palvella tässä tapauksessa sekä Sääksjärven alueen asukkaita että Lempäälän seurakuntaa. Parhaimmillaan tämän opinnäytetyön tulos voi olla yhtenä rakennuspaikkana seurakunnan strategiatyöskentelyssä ja se voi auttaa kohdentamaan palveluita Sääksjärvellä niihin toimintoihin, joita siellä eniten tarvitaan.

5.2 Aineiston hankinta

Tutkimuskysymykseen pyrin vastaan lähestymällä Lempäälän seurakunnan Sääksjärven alueen seurakuntalaisia kahdella eri tavalla. Opinnäytetyöni aineisto on kerätty sekä asukaskyselyllä että fokusryhmähaastatteluilla. Fokusryhmiä oli viisi ja ne valikoituivat sen mukaan mikä oli oletus siitä, mitkä ryhmät ovat korkealla seurakuntatalon käyttäjäprofiilissa. Ryhmiä olivat seniorit, vanhemmat, koululaiset, partiolaiset ja seurakunnan sääksjärveläiset luottamushenkilöt. Asukaskyselyssä kysymysten määrä on suppea, mutta aineiston tulokset tarjosivat käyttökelpoisen materiaalin haastattelujen pohjaksi ja sisällönanalyysin teoriaksi.

Kahden aineiston ja menetelmän käytöstä käytetään sanaa triangulaatio. Menetelmätriangulaation käyttöä perustellaan sillä, että yksittäisellä tutkimusmenetelmällä ei saada riittävää kuvaa tutkittavasta kohteesta. Kun yksi tutkimusmenetelmä kuvaa kohdetta vain tietyistä näkökulmista, on useamman menetelmän käytöllä mahdollisuus parantaa tutkimuksen luotettavuutta. Menetelmällinen triangulaatio sopii tutkimukseen, jossa kerätään tietoa ihmisen toiminnasta ja sen vaikuttimista. Etenkin, jos tutkimuskohde ei ole kovin yksiselitteinen tai siitä on hankala saada tietoa, voidaan useilla menetelmillä poistaa virhelähteitä ja siten lisätä tutkimuksen luotettavuutta. Useamman kuin yhden menetelmän käyttö tiedon keruussa voi paljastaa ristiriitaisuuksia, jotka muuten jäävät huomioimatta. (KvaliMOTV.)

Asukaskysely koottiin loka-joulukuussa 2017. Ennen kyselyä Sääksjärven seurakuntatalon toiminnan suunnittelun ympärille koottiin työryhmä. Ryhmään kuului sekä seurakunnan työntekijöitä, luottamushenkilöitä että Sääksjärven asukkaita. Itse olin työryhmässä viranhaltijan mutta myös opiskelijan ja tutkijan roolissa. Työryhmä oli mukana miettimässä kyselyn sisältöä ja silloin päätettiin, että kysymysten määrä pidetään niin suppeana, että jokainen ehtii vastaamaan siihen kauppareissunsa ohessa. Kysely oli täytettävissä myös verkossa (Liite 1). Kysely sisälsi muutaman taustatietokysymyksen, jotka olivat asuinpaikka, ikä ja perhekuvio. Lisäksi mukana oli kolme avointa kysymystä. Nämä olivat: Mitä kaipaat Sääksjärvelle, mitä toimintamahdollisuuksia seurakunnan uusissa tiloissa tulisi olla ja mihin toimintaan itse tulisit mukaan?

Työryhmä antoi aikaa ja resursseja myös Sääksjärven torilla pidettävään tapahtumaan 26.10.2017, jossa kysely lanseerattiin ja seurakuntalaisia kohdattiin. Kyselyä saattoi täyttää kirjastossa, viereisen S-Marketin ovella tai seurakunnan telalla, missä tarjolla oli makkaraa ja lettuja. Yhteinen tapahtuma näytti sääksjärveläisten osallistuvan luonteen, sillä moni tuli mukaan auttamaan ja toimimaan ilman suurempia pyytämisiä. Päivän aikana saatiin 126 vastausta, joista 109 oli täytetty kokonaan ja asiallisesti. 14 oli jättänyt avoimet kysymykset tyhjiksi ja täyttänyt vain perustiedot itsestään ja kolme vastaajaa oli valinnut humoristisemman vastauskulman. Tapahtuman jälkeen kysely jäi auki internettiin ja se oli täytettävissä edelleen Sääksjärven kirjastossa ja Lempäälän seurakuntatalolla keskustassa. Kaiken kaikkiaan kyselyyn tuli 205 vastausta, joista 168 voitiin käyttää tulosten analysointiin. Kysely suljettiin 6.1.2018.

Fokusryhmähaastattelu on valikoidussa ryhmässä tapahtuva ja haastattelijan ylläpitämä keskustelu ennalta suunnitellun haastattelurungon pohjalta. Haastatteluissa pyritään luomaan niin turvallinen ilmapiiri, että ryhmän jäsenillä on mahdollisuus jakaa kokemuksiaan ja näkemyksiään. Menetelmän tavoitteena on tietyn ihmisryhmän kuunteleminen ja tiedon jakaminen tiettyyn aiheeseen liittyvistä uskomuksista, asenteista ja motiiveista. Sitä käytetään esimerkiksi erilaisten ideoiden ja ajatusten jakamiseen, ryhmien välisten eroavaisuuksien ymmärtämiseen, uusien ideoiden tuottamiseen tai syvällisen tiedon saamiseen. Fokusryhmähaastattelu tuottaa monipuolisen ja rikkaan aineiston. (Opossum, 2014)

Fokusryhmähaastatteluihin päädyin kysymään haastattelumahdollisuutta tietyiltä kohderyhmiltä. Nämä ryhmät ovat henkilöiltään ja toiminnoiltaan sellaisia, joiden tiedetään olevan tulevan seurakuntatalon suurimmat tai muuten keskeisessä asemassa olevat käyttäjäryhmät. Päädyin kysymään ryhmiin ihmisiä henkilökohtaisesti tilanteissa, joista heitä luontevasti tavoitti. Seniorit löytyivät Toimelan talon messusta, joka on sääksjärveläinen vanhusten asumisyksikkö. Partiolaiset löytyivät lippukunnan johtajien Facebook-ryhmästä ja koululaiset luontevasti koulusta muutaman opettajan avustuksella. Pienempien lasten vanhemmat tavoitin yhden vanhemman kautta, joka oli aktiivinen lapsityön palvelujen käyttäjä ja sai sieltä mukaansa muitakin. Luottamushenkilöitä kysyin henkilökohtaisesti kutakin

mukaan haastateltaviksi. Heidät valittiin mukaan sillä perusteella, että he olivat Sääksjärven asukkaita.

Kaikkiin ryhmiin oli helppo saada mukaan haastateltavia, mutta johtuen erilaisista kiireistä, sairastumisista ja aikataulumuutoksista osa haastateltavista estyi saapumasta haastatteluun. Näin ollen ryhmien koot vaihtelevat kahdesta viiteen henkilöä. Alaikäisiltä kysyttiin lupa myös heidän vanhemmiltaan (Liite 2). Haastattelut nauhoitettiin, mutta litterointivaiheessa nimet on muutettu kirjaimiksi, jotta anonyymiteetti säilyy.

Haastattelut kestivät puolesta tunnista puoleentoista tuntiin. Litteroin jokaisen haastattelun sanatarkasti, mutta jätin pois jatkuvasti toistuvia täytesanoja ja keskustelua, jossa selitettiin haastattelun tarkoitusta ja sisältöä. Haastattelut hoidettiin niissä paikoissa, minne haastateltavien oli helpoin päästä. Yksi haastatelluista oli erään haastateltavan kotona, yksi koulussa, yksi Toimelan talossa ja loput seurakunnan omissa tiloissa.

Haastattelukysymykset oli jaoteltu teemoittain. (Liite 3.) Ensimmäiset kysymykset koskivat Sääksjärveä alueena ja haastateltavien kokemuksia seurakunnasta Sääksjärvellä. Toinen teema käsitteli seurakuntatyön kehittämistä Sääksjärven alueella uuden talon valmistumisen myötä. Näiden kysymysten kohdalla en rajannut todellisilla resursseilla liikaa haastateltavien mielikuvitusta, koska pidin tärkeänä saada kuulla, mitä he todella toivoisivat. Kolmas patteristo kysymyksiä koski yhteisöllisyyttä ja sen arvoa seurakunnassa. Tämän kysymyssarjan kysymykset muokkaantuivat matkan varrella eniten. Loppujen loppuksi viimeisiä kysymyksiä siitä, miten joku tietynlainen toiminta voisi olla lisäämässä yhteisöllisyyttä, ei ollut tarpeen kysyä, koska ne kävivät ilmi aiempien kysymysten myötä syntyneissä keskusteluissa. Neljäs ja viimeinen teema tarkensi haastateltavien kokemuksia siitä, miten Lempäälän seurakunnan strategia (Liite 4) näkyy heidän mielestään Sääksjärvellä ja vastaavatko strategian kulmakivet sääksjärveläisten toiveita. Haastattelujen aikana haastateltavilla oli käsillä sekä Lempäälän seurakunnan strategia, että asukaskyselyssä nousseita toiveita.

5.3 Aineiston analyysi

Analysoin aineistoni teorialähtöisen sisällönanalyysin menetelmällä. Osin voidaan kuitenkin sanoa analyysin olleen myös aineistolähtöistä, koska asukaskyselyn pohjalta luodun teorian ulkopuolelle jäi tutkimuksen kannalta keskeiset teemat, joita olivat yhteisöllisyyden merkitys ja kokemus sekä se, miten seurakunnan strategian koetaan toteutuneen Sääksjärven alueella. Tavoite oli järjestää aineisto sellaiseen muotoon, että siitä voidaan nähdä kuvaus ilmiöstä ja tehdä johtopäätöksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 104, 108.)

Teorialähtöisen sisällönanalyysin luokittelu perustuu aikaisempaan viitekehykseen. Tässä opinnäytetyössä viitekehyksenä toimi asukaskyselyn tulokset, joista on saatu poimittua sääksjärveläisten keskeiset tarpeet tulevalle seurakuntatalolle. Haastattelujen analyysia ohjasi kyselyn pohjalta luotu käsittekartta. Teorialähtöisen sisällönanalyysin ensimmäisessä vaiheessa luodaan analyysirunko, jonka sisälle muodostetaan luokituksia tai kategorioita. Tällöin aineistosta voidaan poimia ne asiat, jotka kuuluvat analyysirunkoon. Rungon ulkopuolelle jäävistä asioista voidaan tarvittaessa muodostaa uusia luokkia. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 113).

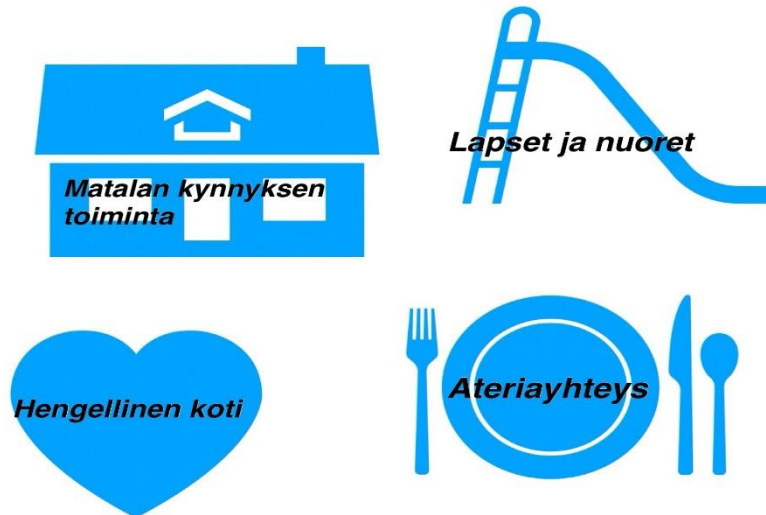
Analyysirunkoa lähdin muodostamaan asukaskyselyn avoimia vastauksia analysoimalla. Aluksi hain yhteneviä asioita alaluokiksi ja värikoodasin niitä suoraan paperiin. Seuraavaksi saatoin jo pelkistää yhteen liittyviä käsitteitä yläluokkien alle. Ja siitä seuraavaksi näitä yhdistävät tekijät neljäksi pääluokaksi. Näiden neljän pääluokan sisään voidaan katsoa kiteytyvän sääksjärveläisten toiveet uuden seurakuntatalon suhteen.

KUVA 2. Analyysirunko

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka	
Kohtaamispaikka	Ovi auki	Matalan kynnyksen toiminta	
Avoimia tapahtumia			
Kaikien ikäisille toimintaa			
Kutsuminen	Jalkautuminen		
Tunnettavuus ja näkyminen			
Yhteistyö alueen toimijoiden kanssa			
Suvaitsevaisuus	Ilmapiiri		
Vertaisuuden kokemus			
Avoimuus			
Lapsityön ryhmät	Lasten toiminta		Lapset ja nuoret
Varhaisnuorisotyön ryhmät			
Leikkitreffit (ulkona ja sisällä)			
Nuorten ryhmiä	Nuorten toiminta		
Avointen ovien toimintaa			
Pelitreffit			
Kolotilat	Partio		
Varastotilat			
Kunnioittava ja suvaitseva yhdessä-elo			
Säännöllisyys			
Pyhäkoulu ja klubi	Messu	Hengellinen koti	
"Oma" pappi			
Raamattupiirit	Ryhmät		
Sanan ja rukouksen illat			
Yhteislaulutilaisuudet			
Päivystys	Diakonia		
Diakonian ryhmät			
"Oma" diakoni			
Aamukahvit ja aamun sana	Kahvila		Ateriyhteys
Oma Olkkari			
Pysähdyspaikka arkeen			
Viikottainen kokoava ateria	Lounaat		
Hävikkiruokalounas			
Toimiva keittiö	Ruuan valmistus		
Kokkausiltoja			

Asukaskyselyn perusteella teoriaksi muodostui seuraava teemoittelu, joiden sisään saatiin pelkistettyä sääksjärveläisten toiveet:

KUVA 3. Asukaskyselyn keskeisimmät teemat



Haastatteluissa näiden neljän luokan ulkopuolelle muodostui vielä kaksi keskeistä teemaa: yhteisöllisyyden kokemus ja se, miten strategia vastaa käytännön kokemuksiin. Tämän tutkimuksen kannalta oli oleellista liittää haastattelukysymyksiin myös näitä aiheita käsitteleviä kysymyksiä. Haastatteluiden analyysi tapahtui siis käyttämällä neljän plus kahden teeman teoriaa, kun lähdettiin hakemaan tekstistä yhteneväisyyksiä ja pelkistämään näiden teemojen sisään keskustelua. Anoin jokaiselle teemalle oman värin ja värikoodasin haastattelut teemojen mukaan. Neljän teoriaksi luodun teeman perusteella pystyin käyttämään samaa analyysirunkoa (Kuva 2.), koska toiveet osuivat samoihin jo esille tulleiden kanssa. Yhteisöllisyyden ja strategian läpileikkaavuuden analysoin suoraan tekstiksi.

5.4 Tutkimuksen eettisyys

Laadullisen tutkimuksen haasteena on se, että aineiston hankintakeinot muistuttavat arkielämän vuorovaikutusta. Tutkija on asemassa, jolloin toisen väärin kohtelu tai vahingoittaminen saa toisenlaisen merkityksen, kuin arkisissa ihmiskohtaamisissa. Eettisyys pitää sisällään haastateltavan kunnioittavan kohtaamisen ja kohtelun sekä hänen ihmisarvonsa säilyttämisen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuudelle ei ole yksiselitteistä mittaria, mutta tutkimusta voidaan kuitenkin arvioida kokonaisuutena, jolloin sen sisäinen johdonmukaisuus painottuu eli tutkimusraportin sisällön osien tulee olla suhteessa toisiinsa. Tutkimustulokset tulevat selkeämmiksi, kun kaikki vaiheet kerrotaan yksityiskohtaisesti. Tutkijan on siis annettava riittävästi tietoa siitä, miten tutkimus on tehty. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125.)

Opinnäytetyössäni pidän ensisijaisen tärkeänä sitä, että kaikki haastateltavat olivat omasta halustaan mukana. Jokaisella on ollut tutkimusaiheeseen mielipide ja jopa tunneside. Omalla kohdallani näen tärkeänä tiedostaa sen, että aihe on myös minulle itselleni tärkeä ja merkityksellinen. Haastattelutilanteissa oli ehdottoman keskeistä säilyttää objektiivisuus ja tietty neutraalius, jotta en äänenpainoilla tai sanavalinnoilla vaikuta haastateltavien tunteisiin.

Tulosten tulkinnassa vaadittiin myös kykyä punnita vastauksia ja saattaa niitä teoreettisen tarkastelun tasolle: millä perusteella esitetään tulkintoja ja mihin omat päätelmät perustetaan. Tutkimusraporttia on siksi täydennetty suorilla lainauksilla haastatteluista, jolloin oma tulkintani selkeytyisi lukijalle. Lainauksia varten annoin haastatelluille numeron, ne ovat satunnaisia, mutta kuitenkin järjestyksessä niin, että samassa haastattelussa olleet ovat aina peräkkäisiä. Sen sijaan lukijalle jää tarkoituksella epäselväksi, mitkä numeroryhmät kuuluivat mi-hinkin haastatteluun. Suorat lainaukset on merkitty tekstiin kirjaimella H ja numerolla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2012, 233).

Luotettavuutta opinnäytetyössäni vahvistaa triangulaatio. Vaikka asukaskyselyssä kysymysten määrä oli vähäinen, vastaajia oli kuitenkin liki kaksisataa. Näiden vastausten antama informaatio rakensi hyvin haastattelutilanteiden keskustelua.

Opinnäytetyöni tutkimus on myös helposti toistettavissa. Sen katsantokulma toki muuttuisi, kun talo saadaan valmiiksi ja seinät luovat tietyt rajat toiminnan mahdollisuuksille. Silti ihmisten tarpeet saattavat muuttua. Seurakunnan tilanne saattaa muuttua. Sääksjärven asukkaat vanhenevat ja paljon uusia ihmisiä muuttaa alueelle. Vuoreksen alueen valtava rakentaminen muodostaa myös mielenkiintoisen tilanteen Sääksjärven palveluiden tulevaisuudelle, koska osa vuoreslaisista asioi luontevasti Sääksjärvellä, joka on heitä lähempänä. Voisi olla jopa mielenkiintoista kartoittaa käyttötarve ja toiveet esimerkiksi viiden tai kymmenen vuoden päästä.

6 TULOKSET

6.1 Sääksjärveläisyys ja seurakunnan merkitys sen asukkaille

Sääksjärvellä huomionarvoista on sen sijainti. Peruspalvelut ovat saatavilla kävelymatkan päässä, mutta muihin tarpeisiin pitää matkustaa pidempi matka joko Tampereelle tai Lempäälään. Lempäälän kunnan nauhamainen maantieteellinen muoto asettaa Sääksjärven lähemmäs Tampereen palveluita, mutta toisaalta monet palveluista pitää hakea kunnan omista virastoista.

KUVA 4: Sääksjärven sijoittuminen Lempäälässä



Alueella asuu hyvin heterogeeninen väestö, mitä haastateltavat pitivät hyvänä asiana. Eri-ikäiset ihmiset kaikista sosiaaliluokista mahtuvat samaan kylään ja se nähdään rikkautena. Sääksjärvi on muuttovoittotaajama, jonne muuttaa paljon muun muassa hyvin toimeentulevia lapsiperheitä. Toisaalta siellä asuu asukkaita, jotka ovat eläneet Sääksjärvellä koko ikänsä ja joiden lapset – vaikka ovatkin saattaneet muuttaa vähäksi aikaa muualle – palaavat asumaan Sääksjärvelle. Sääksjärveläiset pitävät itseään omana heimonaan, johon on kuitenkin helppo soluttautua uutena asukkaana.

Koetaanko, että ollaan lempääläisiä, niin todennäköisesti vasta tois sijaisesti, mutta ei myöskään tamperelaisia. Ollaan vaan sääksjärveläisiä. H15

Sijaintiin liittyvä kokemus on kuitenkin se, että suhteessa kuntaan ja seurakuntaan koetaan olevan vähän marginaalissa; kunnan puolesta on peruspalvelut ja seurakunta tarjoaa lähinnä lasten kerhotoimintaa, mutta haastatteluissa nousi esiin tunne, että kukaan ei ajattele Sääksjärveä ensisijaisesti. Sääksjärvi on Lempäälän suurin asukaskeskittymä, jossa asuu yli 4000 ihmistä. Tämän tiedon valossa koettiin kummalliseksi se, että Lempäälän pohjoispäätyyn tunnutaan panostavan verrattain vähän.

Sääksjärveläisiä yhdistää kokemus Sääksjärvestä miellyttävänä asuin-paikkana. Sitä pidetään luontolähiönä, avoimien ja avuliiden ihmisten kylänä, jonne on hyvä juurtua. Se on joukko erilaisia ihmisiä, jotka asuvat samalla alueella, mutta ovat silti löytäneet yhteyden toisiinsa muun muassa eri toimijoiden kautta.

Seurakunnalla on ollut vankka asema osana Sääksjärveä. Seurakuntatalo on tuonut ihmisiä yhteen ja toiminut ”kylätalona” monenlaiselle toiminnalle. Kun talo suljettiin, se herätti monenlaisia tunteita ja ajatuksia.

Harmitti mahdottomasti! H1

Se oli tietynlainen hylkääminen. H5

Tällä hetkellä seurakunta ei ole Sääksjärvellä, se on mun mielipiteeni. H14

Se oli merkittävä kohtaamispaikka niin vanhoille kuin nuorillekin. H8

Monelle se on elämänhistoriassa ollut tärkeä, kun on ollut juhlia ja käyty pelaamassa lentopalloa ja on ollut koulun liikuntatunteja. Se on ollut sellainen kokoava juttu. Sellainen mielikuva siitä tulee. H7

Aktiivinen seurakuntaelämä Sääksjärvellä oli saanut aikaan sen, että seurakunnan tilat tarjosivat yhteisölle kokoontumispaikan, missä tuntemattomista tuli tuttuja ja ihmiset sitoutuivat samalla toisiinsa, Sääksjärveen ja seurakuntaan. Kun talo suljettiin ja toiminta hiljeni, jotain merkittävää jäi puuttumaan. Ihmisten reaktiot vaihtelivat suuttumuksesta suruun ja epäilyksestä suoranaiseen epäuskoon.

Mulla on enemmän pelkoja kuin odotuksia. Messu tänne pitäisi saada H15

Messun ympärille Sääksjärvellä kokoonnuttiin ennenkin ja se oli näkyvästi joka haastattelun keskiössä, kun puhuttiin tulevasta seurakuntatalosta:

Mie kaipaen sitä jumalanpalvelusta! H6

Matalan kynnyksen messut on kadonnut. Mä en halua mennä Majakkamessuun muutenkaan ja sit taas Birgitan messu on niin aikaisin, ettei sinne tuu täältä lähdettyä. H14

Kun Sääksjärvellä oli messu, niin siitähän lähti tää messutoiminta käyntiin ja sit se siirrettiin Kuljuun. Niin tuntuu, että jos sitä ei tuoda takaisin, niin se on viety meiltä pois. H4

Messua pidettiin seurakunnan ydintoimintana, jonka ympärille muu toiminta rakentuu. Kaiken muun seurakunnan toiminnan pitäisi olla sisäänheittotoimintaa, jolla saataisiin ihmiset messuun. Messun merkitys koettiin hyvin yhteisöllisyyttä lisäävänä, oman hengellisen elämän tukipilarina ja helppona ensikosketuksena seurakuntaan. Matalan kynnyksen messua pidettiin perusjumalanpalveluksena, jossa seurakunta ei odottanut osallistumista, vaan se sai jäädä oman harkinnan ja jaksamisen varaan.

Sääksjärvellä vähiten toimintaansa supisti lapsityö, jonka kerhot kokoontuvat tällä hetkellä väistötiloissa. Kerhotilat ovat aiempaa pienemmät ja tämä toki on näkynyt siinä, että ryhmien kokoja on pitänyt pienentää vastaavasti. Lapsityön läsnäolo kuului myös haastatteluissa.

Päiväkerho ja perhekerho on ollut itelle sellainen henkireikä. Se on ollut omanlaisensa yhteisö, mikä on ollut tosi merkityksellinen. H6
Koska kukaan on viimeksi käynyt Sääksjärvellä kertomassa Jeesuksesta, paitsi päiväkerhossa? H15

Seurakuntaa ja seurakunnan toimintaa pidettiin yleisesti merkityksellisenä ja arvokkaana. Seurakunnan näkyvää läsnäoloa kaivattiin paitsi toiminnan muodossa niin myös ihan katukuvassa. Erilaisia työmuotoja pidettiin tärkeinä, mutta keskeiseksi nousi ihmisten kohtaaminen arjessa ja heidän kanssaan oleminen.

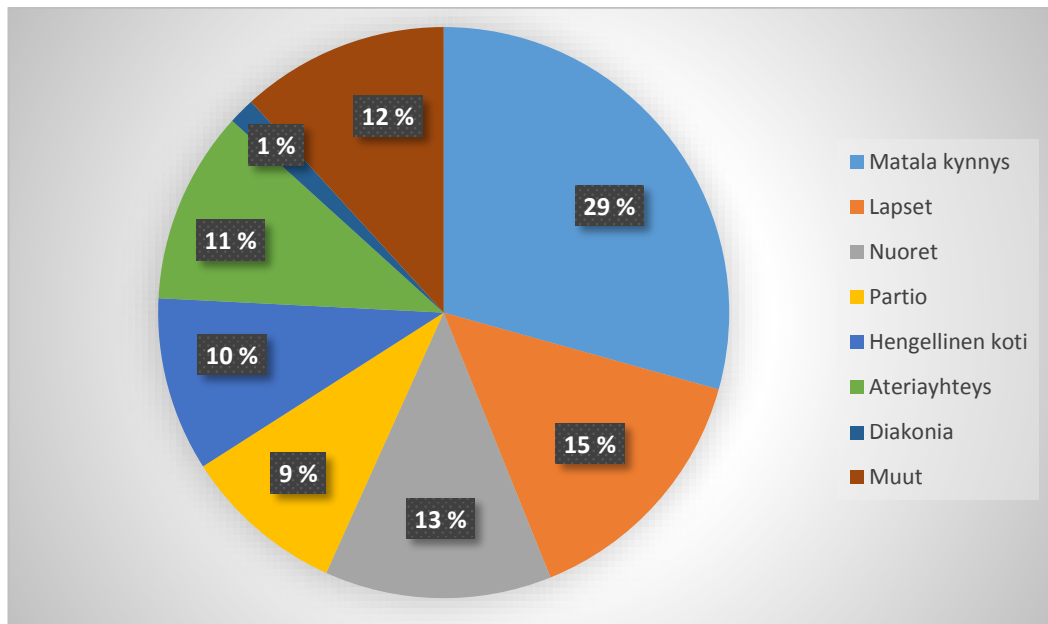
6.2 Odotukset, toiveet ja uhkakuvat

Tällä hetkellä varmaa tietoa on uusien tilojen sisäneliömäärä. Ulkoalueista tiedetään myös rakennusten asettuminen, uudet parkkipaikat ja seurakuntatalon vie-

reen nousevan kerrostalon sijainti. Sisätilojen suunnitteluun olisi tärkeää lähteä seurakuntalaisten toiveet ja tarpeet edellä.

Koska vanhalla talolla oli paljon historiaa ja ero entiseen talon sulkeuduttua tuntui kokemuksena niin isolta, on luonnollisesti uuden talon suhteen paljon odotuksia. Alueella kootun asukaskyselyn perusteella saatiin jo jonkinlainen kuva tilanteesta. Seuraavaan ympyrädiagrammiin on jaoteltu asukaskyselyn vastauksia toiveista uuden seurakuntatalon suhteen. Siinä näkyy myös hyvin, miten neljä pää-luokkaa muodostuivat.

KUVA 5: Maininnat asukaskyselyssä prosentteina.



Matalan kynnyksen toiminta sai 29 prosenttia maininnoista. Lapset, nuoret ja partio koottiin yhtenä luokkana, mutta ne ovat tässä kuvassa vielä eriteltyinä. Niiden yhteisprosentti on 37 maininnoista. Hengellinen koti mainittiin 10 prosentin ja ateriyhteys 11 prosentin verran. Sektori "Muut" pitävät sisällään yksittäisiä, melko vilttejäkin ideoita, jotka pääsääntöisesti ei ainakaan toistaiseksi kuulu seurakunnan ydintoimintoihin. Tästä syystä sitä ei ole huomioitu viidenneksi pääluokaksi.

6.3 Matalan kynnyksen paikka

Toiveena oli edelleen ensisijaisesti paikka, jonne saattoi vain tulla. Jonka ovet olisivat yleensä auki ja sisällä joku joka tervehtisi. Matala kynnyks oli myös haastatteluissa usein esiin tuleva teema.

Ei niin, että siellä vaan kerran viikossa tapahtuu jotain. Ja suurin osa toiminnasta on vielä sellaista, ettei ulkopuolinen pääse mukaan. Että joku sisäpiiri on varannut tilat itselleen ja Sääksjärvi jää ulko-puolelle. Mun mielestä sellaista avoimien ovien toimintaa tarvittais paljon. H14
Musta olis kiva, että sinne vois vapaasti tulla. H11

Jos sellaiset potkitaan pois, jotka ei halua osallistua, niin sitä kirkosta eroamista tulee hirveästi. H4

Tai siihen ei liitytä alkuunkaan. H3

Kaikille pitäis olla tilaa tulla. H5

Huolta herätti se, että seurakunnalla olisi odotuksia siitä, että seurakuntalaisilta vaadittaisiin sellaista sitoutumista tai osallisuutta, mitä ei saa itse valita tai mihin ei pysty itse vaikuttamaan. Koettiin, että seurakuntaa ei haluta harrastaa, mutta siellä mieluusti ollaan kuitenkin mukana omia lahjoja jakamassa. Matalan kynnyksen toiminta ja avoimet ovet mahdollistaisivat sen, että jokainen voisi päättää itse omasta osallisuudestaan.

Samalla se nähtiin yhteisöllisyyttä rakentavana tekijänä. Sääksjärvelle kaivattiin paikkaa, jossa voisi kokoontua erilaisilla ryhmillä tai tulla vain olemaan ja samalla tapaamaan muita ihmisiä ja seurakunnan työntekijää. Seurakuntaa haluttiin palvelemaan sääksjärveläisiä, liittymään Sääksjärvellä jo olevaan yhteisöön omalla panoksellaan.

6.4 Lapset ja nuoret

Matalan kynnyksen toiminnan lisäksi merkittävästi mainintoja keräsi lasten ja nuorten toiminta, johon lasketaan nyt myös partio. Nuorten toiminnan puute herätti harmia ja partion tulevaisuudesta oltiin huolissaan.

Lapsityön erilaisia ryhmiä, kerhoja ja tapahtumia toivottiin edelleen. Tiloista odotettiin toimivia ja monikäyttöisiä, mutta myös niin rentoja, ettei tarvitsisi pelätä

pientä sotkua tai lasten juoksemista. Lapsille kaivattiin leikkipihaa. Sääksjärven ainoa hyvä leikkipuisto sijaitsee päiväkodin pihassa, jonne ei tietenkään voi mennä päiväsaikaan viikolla touhuamaan. Leikkipihasta odotettaisiinkin sellaista, mihin voisi mennä, vaikka siellä samalla olisikin lapsityön ryhmiä. Samalla voisi kohdata ihmisiä vertaisryhmässä ja myös seurakunnan työntekijää.

Lapsityöltä toivottiin myös iltaryhmiä, jotka olisivat sisällöltään perhekehoa vastaavia, mutta sellaiseen aikaan, että työssäkäyvä vanhempi voisi tulla lapsen kanssa. Koettiin, että töissä käyvän perheen lapset, jotka eivät vielä ole kouluikäisiä ja siten pääsisivät varhaisnuorisotyön kerhoihin, jäivät väliinputoajiksi seurakunnan toiminnasta. Ryhmissä ideoitiin muun muassa arkipyhäkoulua tai perhepyhäkoulua tai ihan avoimia perheiltoja.

Erityisesti lasten on vaikea lähteä seurakunnan toimintoihin Sääksjärveltä kauemmas, siksi epäilemättä paitsi pienten lasten toiminnalle, myös kouluikäisten toiminnalle oli tilausta. Koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan oheen kaivattiin isommille lapsille mahdollisuutta mennä johonkin koulupäivän jälkeen viettämään aikaa turvallisessa ympäristössä ja aikuisen silmän alla. Lisäksi seurakunnan varhaisnuorten kerhoja ja tapahtumia toivottiin myös lisää, etenkin nyt kun koulu on joutunut säästösyistä luopumaan monista omista kerhoistansa, jotka toimivat koulupäivän jälkeen.

Nuorten mahdollisuudet puhuttivat paljon. Sääksjärvellä on kunnan nuorisotalo, mutta siellä koettiin olevan täyttä ja sitä pidettiin tietyn porukan omimana, vaikka se varmastikaan ei olekaan tilan tarkoitus. Suurin osa seurakunnan nuorten toiminnasta taas sijoittuu pääsääntöisesti sen omalle nuorisotilalle Hopelle, minne on Sääksjärveltä viitisentoista kilometriä.

Pitäis saada toinen Hope tänne! H12

Musta olis kiva, että siellä olis myös nuorille. Niin niillekki olis toimintaa, koska musta tuntuu että nyt ei esim niinku oo.H11

Aamulehti vois melkein tehdä jutun, jos Sääksjärvellä on nähty nuorisotyöntekijä. En tiedä koska on nähty. Todennäköisesti silloin, kun ne ajaa moottoritietä ohi. H15

Nuorten toiminnastakin odotettiin mahdollisimman avointa. Tiloja joissa voisi viettää aikaa ystävien kanssa, pelailla eri pelejä ja saada tarvittaessa myös aikuisesta kuuntelevan korvan. Samalla mainittiin, että nuorille pitäisi saada myös ohjattua toimintaa, koska osa saattaa tulla helpommin mukaan sellaiseen, etenkin jos ei tunne vielä ketään. Ohjatussa toiminnassa koettiin, että jää vähemmän oman oma-aloitteisuuden varaan ja pääsee helpommin solahtamaan mukaan porukkaan, vaikka olisi aluksi aivan hiljaa.

Lapset ja nuoret eivät sivuuttuneet jumalanpalveluselämänkään osalta, vaan heille kaivattiin pyhäkoulua ja raamattuklubia, joka on Lempäälän toisessa messussa toimiva kouluikäisten oma pyhäkoulu. Sekä asukaskyselyssä että haastatteluissa ilmeni halukkaita myös ohjaamaan näitä jumalanpalveluksen ohessa. Lasten mahdollisuus osallistua jumalanpalvelukseen lisää perheiden lähtöhalukkuutta ja erilaiset saarnan aikana toimivat ryhmät voivat vapauttaa vanhemmat välillä hiljentymään sanan kuulemiseen.

Partio on Sääksjärvellä merkittävä toimija. Sääksjärven oma lippukunta Kyynärön Kiertäjät (KyKi) on toiminut jo vuodesta 1978 ja siihen kuuluu liki kolmesataa jäsentä. Seurakunta tarjosi alusta asti KyKille tilat seurakuntatalosta, missä laumat kokoontuivat aktiivisesti useana iltana viikossa. Tällä hetkellä toiminta on väistänyt Kuljun vanhalle seurakuntatalolle, missä toimintaa on neljänä iltana viikossa. Kokoontuvia ryhmiä on 13, joiden osallistujamäärät vaihtelevat viidestä kahteenkymmeneen. Suurimpia ryhmiä ovat sudenpentulaumat, joita pelkästään on jo viisi eri laumaa.

Aktiivisten partiolaisten huoli on se, miten he asettuvat uusiin tiloihin ja muuttuuko toiminnan järjestäminen vaikeammaksi; onko heillä mahdollisuus käyttää myös talon muita tiloja, silloin kun niissä ei ole muuta toimintaa.

Me ei olla kilpaileva, vaan me ollaan osa seurakuntaa. Partio on osa seurakunnan matalaa kynnystä. H8

6.5 Hengellinen koti

Tilojen käyttöön ja suunnitteluun liittyi muitakin odotuksia. Iso, kirkkotilaksi tunnistettava sali ja hyvät keittiötilat mainittiin usein. Tiloilta toivottiin esteettömyyttä ja esteettisyyttä. Samaan aikaan kuitenkin kodikasta ja leppoisan arkista, niin että askartelu ja muut käden taidot eivät vaatisi yletöntä järjestelyä toteutuakseen ja jotta lasten kanssa olisi helppo tulla ja olla ilman pelkoa niin kalliista ja hienosta sisustuksesta, että pitäisi jännittää koko ajan meneekö jotain rikki. Askartelumahdollisuuksien lisäksi toiveissa oli paljon erilaisia pelejä ja niiden pelaamiselle paikkoja. Peli-ideat olivat Playstationista lautapeleihin ja biljardista koripallokoriin.

Tarve vuokraukselle ja perhejuhlien järjestämiselle oli paitsi yksityishenkilöille, niin järjestöjen edustajille. Tilojen tulisi olla monikäyttöiset ja muokattavissa erilaisiksi eri tarpeiden mukaan. Toisaalta pelättiin, että ollaan kehittämässä monitoimitilaa, jossa on samassa tilassa liikaa toimijoita, liian ahdasta ja liikaa asioita, joihin ei saa koskea.

Olis ihanaa, jos siellä olis nätti kirkkosali. Tulis olo, että nyt mä tuln kirkkoon. Ja tää on pyhä paikka. H6

Säännöllinen jumalanpalveluselämä nousi haastatteluissa jokaisen ryhmän keskeiseksi teemaksi. Kaiken seurakunnan toiminnan nähtiin rakentuvan messusta käsin. Lempäälässä on pääkirkon jumalanpalveluksen lisäksi ollut toinen messu joka sunnuntai, joka ennen vietettiin Sääksjärvellä. Talon sulkeuduttua messu siirtyi Kuljun Majakalle. Tämä on herättänyt kysymyksiä siitä, saadaanko Sääksjärvelle jumalanpalveluselämää olleenkaan ja jos, niin kuinka säännöllistä. Sääksjärveläisillä on kaipuu omalle hengelliselle kodille.

Me on oltu ihan tuuliajolla.H1

Entisessä seurakuntatalossa kokoontui aktiivisesti erilaisia aikuisten ja lasten ryhmiä. Omaa uskonelämää sai olla hoitamassa lähetyspiireissä, rukousilloissa ja raamatturyhmissä. Diakoniatyöllä oli paljon toimintaa. Kaipuu vanhojen ryhmien elvyttämiseen kuului, mutta toisaalta ymmärrettiin, että kaikkeen ei ole ehkä

resursseja. Toiveena oli kuitenkin, että joka ikäryhmälle voisi olla paikka elää uskoaan todeksi ja diakoniatyön läsnäolo nähtiin suurena tarpeena.

6.6 Ateriyhteys

Neljäs keskeinen teema oli ateriyhteys. Kuten asukaskyselyssä myös haastatteluissa kuului halu kokoontua yhteen valmistamaan ja syömään ruokaa. Ruuan ympärille kerääntyvät toiveet olivat hyvin monimuotoisia. Yksi useimmin toistuvista oli toive saada seurakuntataloon kahvila, johon voisi tulla milloin vain päivän aikana tapaamaan ihmisiä tai ihan vain kahvitauelle. Yhteisiä yhdessä tehtyjä lounaita ja hävikkiruokalounaita toivottiin paljon ja nimenomaan keittiöhommiin löytyi paljon avuliaita käsiä sekä haastatteluista, että asukaskyselystä.

Ruoka aina kokoaa ihmiset yhteen! H3

Ateriyhteyden rinnalle on helppo nostaa saunominen, joka mainittiin monesti ja tuo samoin tavoin erilaisia ihmisiä yhteen ja luo luontevan yhdessäolemisen muodon.

Saunatilat pitäisi olla. Sauna on semmoinen asia, että siinä istuu kahden ihan eri maailman ihmiset vierekkäin ja keskustelee päivän polttavista asioista. He ei tunne toisiaan, mutta se yhdistää se saunassa oleminen. H8

Ateriyhteys on seurakunnalle luonteva tapa koota ihmisiä yhteen eikä sinällään ole ihme, että se heräsi ihmisten mieleen, kun puhuttiin toiveista ja odotuksista. Onhan yhteisen leivän ympärille kokoonnuttu ihan ensimmäisestä ehtoollisesta asti. Syöminen siinä kuin saunominenkin on toimintana vapaata, mitä jokainen osaa ilman paineita siitä, että joutuisi liian pian mahdollisesti vieraassa seurassa epä mukavuusalueelle. Ruoasta on helppo keksiä keskusteltavaa ja sen yhdessä laittaminen lähentää ihmisiä. Ei ole ihme, että Jeesus valitsi yhdessä syömisen kristittyjä yhteen kokoavaksi hetkeksi ja lupasi olla itse läsnä ehtoollisella leivän ja viinin kautta.

6.7 Sääksjärveläisten kokemus yhteisöllisyyden rakentumisesta

Sääksjärveläisiä leimaa asuinalueen mukana tuleva yhteisöllisyys. Kylällä iso osa ihmisistä tuntee toisensa ja omien asuinalueiden asukkaat tuntevat toisensa vielä paremmin. Suuri koulu yhdistää yhteen kouluikäisten perheet ja Sääksjärven eri järjestöjen ja seurojen omat pienyhteisöt kokoontuvat omien yhdistävien teki-jöidensä ääreen. Alueen ikäihmiset ylläpitävät yhteisöllisyyden tunnetta myös nuorempien silmissä.

Talkoohenki koko ajan vähenee, kun rahalla saa. H8

Tuolla pururadallakin tehdään talkoilla. Siellä on muutamia, jälleen kerran iäkkäämpiä, jotka on aktiivisia. Mitähän käy, kun ne kuolee? Säilyykö mikään? H6

Yhteisöllisyys Sääksjärvellä koettiin turvallisuudentunteena ja yhteenkuuluvuutena. Lupana yhdessä puuttua yhteisiin asioihin silloin, kun niissä näytti olevan haasteita ja mahdollisuutena saada apua ja tukea, kun sellaiselle oli tarvetta.

Seurakunta toivottiin mukaan Sääksjärven yhteisöön, mutta ei niin päin, että seurakunta toisi Sääksjärvelle yhteisön, johon kutsutaan sääksjärveläisiä. Nimenomaan yhteisöllisyyden ajatukseen suhteessa seurakuntaan liittyi vahvoja jännitteitä ja epäilyksiä.

Seurakunta on ennen kaikkea olemassa, jotta se palvelisi yhteisöä. Ei niin, että meidän tehtävä on muodostaa joku tiivis yhteisö, jotta seurakunta olisi olemassa. H14

Mä en oikein ymmärrä sen yhteisöllisyyden korostamista. Että sitä pitää harrastaa, sitä seurakuntaa. Riittääkö se, että tulee vaan mes suun? H3

Vaikka ei olis mitään kirjallisia sopimuksia, vaan sanallisia ja sanattomiakin joskus, niin jos kokee että ne on liian raskaita tai ettei jossain elämäntilanteessa niitä jaksaa tehdä, tai ei voi olla pois, tai ei voi kieltäytyä, tai ei kehtaa sanoa, että mä en nyt jaksaa. H7

Mulle tuli mun väsymyksen ja oman kriiseilyn kanssa sellainen olo, että mä en mahdu tohon yhteisöön. H6

Samaan aikaan yhteisöllisyys koettiin kuitenkin merkittäväksi ja elämää kannatteleväksi voimavaraksi. Yhteisöllisyyttä pidettiin tapana olla sosiaalinen ja tutustua uusiin ihmisiin, ja tehdä asioita yhdessä, ja kokea itse olevansa merkityksellinen. Sen mielekkyyttä lisäsi avoimuus ja mahdollisuus valita itse osallisuuden määrä.

Hyvän yhteisön nähtiin rakentuvan muutamasta seikasta. Hyvälle yhteisölle koettiin kuuluvan jonkinlaiset yhteiset ja yhdessä luodut pelisäännöt. Joskus niitä ei edes tarvitse sanoittaa, riippuen siitä mikä asia on koonnut ihmiset yhteen. Kaikilla pidettiin kuitenkin oikeutena voida yhteisössä hyvin ja olla oma itsensä. Jos yhteisö alkoi määrittelemään ihmisen persoonaa ja käyttäytymistä, sitä pidettiin heti ulossulkevana ja hankalana. Yhteisön tulisi mahdollistaa myös voimakas yksilöllisyys.

Aineistosta nousi esille, että yhteisö on uudistumiskykyinen ja itseään kehittävä. Mukana piti olla mahdollisimman erilaisia ihmisiä. Liian tiiviin yhteisön ajateltiin olevan sisäänpäinlämpiävä niin, että uusien ihmisten on vaikea päästä mukaan, mutta myös ahdistava niin, että voi olla vaikea irtautua, jos ei enää halua olla mukana. Hyvän yhteisön tulisi olla niin avoin, että yhteisöön kuulumattomille ei synny ajatusta ”noitten porukasta”. Tätä pidettiin tavoiteltavana seurakuntayhteisön tasona.

Yhteisöllä nähtiin olevan aina jokin päämäärä tai pyrkimys, joka on koonnut ihmiset yhteisöksi. Hyvän yhteisön merkinä pidettiin sitä, että yhteisö ei sanele sen pyrkimyksen ulkopuolella ihmisen elämää, vaan että yksilön elämän valinnat jäävät hänen oman harkinnan ja päätösten varaan. Seurakuntayhteisön haasteena nähtiinkin se, että usko on niin kokonaisvaltainen osa ihmisen elämää.

Jos yhteisöä pääsee hallitsemaan ihmiset, joilla on kauhean mustavalkoinen käsitys, niin silloin käy juurikin näin, että aletaan ripittämään ihmisiä ja puututaan asioihin, jotka ei itseasiassa liity siihen, miksi se yhteisö on olemassa. H14

Yhteisön tehtävänä on kannatella yksilöä, eikä toisinpäin. Vaikka yhteisö nähtiin koostuvan yksilöistä, sen vahvuus koettiin nimenomaan joukosta, joka voi tukea yksittäistä ihmistä silloin, kun hän ei itse jaksa olla aktiivinen yhteisön puolesta.

Väistämättä aina syntyy jonkinlainen yhteisö, kun tungetaan ihmisiä samaan juttuun. Mutta väkisin tekemällä ei yhteisöstä saa hyvää. H14

Jossain mietitään, miten tavoitetaan ihmiset. Ja sitten tiedetään, miten tavoitetaan ne ihmiset. Ja kun ne ei sitten tule tavoitetuksi, niin

todetaan, että ihmisissä on vikaa! Perse ylös penkistä. Älkää tietäkö mitä ne haluaa, vaan menkää ja olkaa paikalla. H15

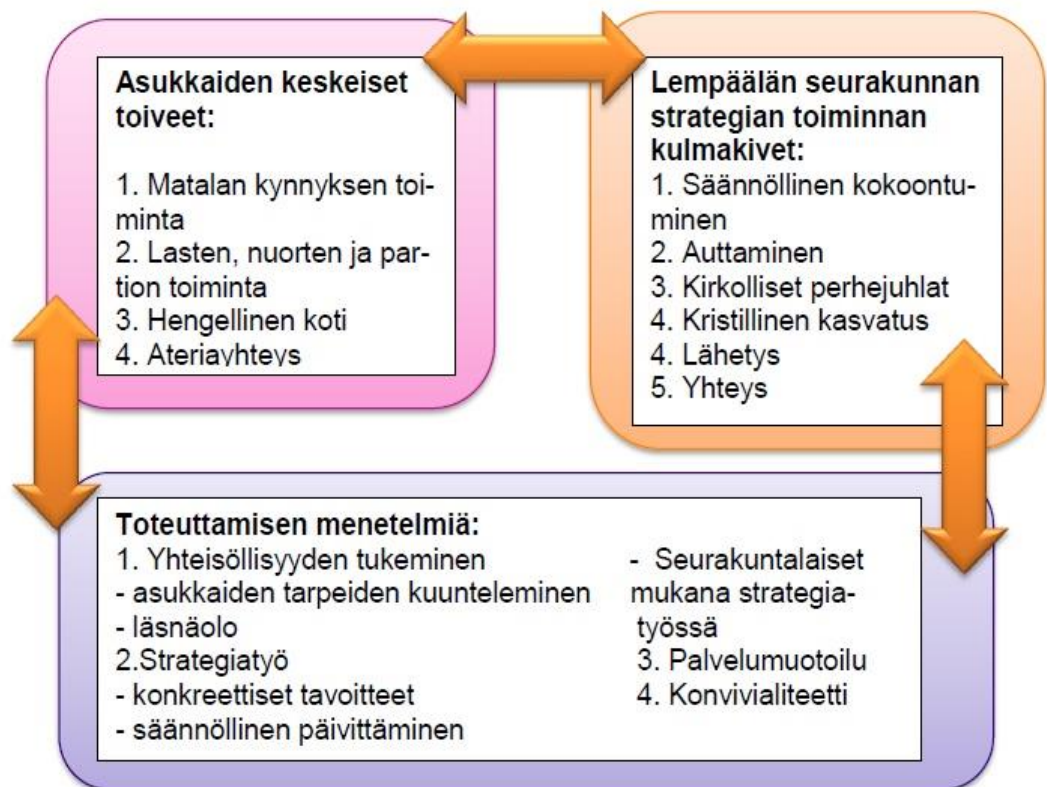
Suhteessa seurakuntaan sääksjärveläiset toivovatkin, että seurakunta tulisi Sääksjärvelle palvelemaan sääksjärveläisiä. Seurakunnan ei pitäisi tulla muodostamaan yhteisöä, vaan olla mukana rakentamassa yhteisöllisyyttä. Tämän koettiin onnistuvan parhaiten niin, että seurakunta olisi läsnä. Jalkautuisi kylälle, olisi olemassa ja näkyisi. Siinä sivussa voisi kutsua ihmisiä seurakuntatalolle kahville ja tutustumaan uusiin tiloihin.

6.8 Strategiasta toiminnaksi

Lempäälän seurakunnan strategia (Liite 4) koostuu visiosta ja toiminnan kulmakivistä. Kulmakiviin on eritelty se, mistä toiminnan nähdään rakentuvan ja mihin se konkretisoituu. Näitä kulmakiviä ovat säännöllinen kokoontuminen, auttaminen, kirkolliset perhejuhlat, kristillinen kasvatus, lähetys ja yhteys.

Tarkoituksena oli verrata, miten asukaskyselyn ja haastatteluiden tulokset peilautuvat strategian pyrkimyksiin.

KUVA 6. Toiveiden peilautuminen strategian kulmakiviin ja toteuttamisen mahdollisuuksiin.



Haastattelujen perusteella oli helppo tulkita sääksjärveläisten näkevän seurakunnan tavoitteiden olevan yhteneviä heidän omien toiveittensa kanssa. Strategian kulmakivet kohtasivat kattavasti toiveiden perusteella tehdyn pelkistyksen neljään luokkaan. Vastauksissa näkyi halu olla yhdessä ja olla mukana matalan kynnyksen yhteisössä, jossa lapsille voisi tarjota turvallisen kasvuympäristön. Seurakuntaa kaivattiin tähän yhteisöön omalla panoksellaan.

Ristiriitaa koettiin sen sijaan käytännön tasolla. Seurakunnan koettiin poistuneen Sääksjärveltä ja pelkoa ja huolta oli sen suhteen, mitä tulevaisuus toisi tullessaan. Missä määrin seurakunta aikoo panostaa Sääksjärveen vai jääkö se edelleen marginaaliin siitä huolimatta, että uudet tilat valmistuisivat. Koettiin, että strategia lupaa asioita seurakuntalaisille, mutta ne eivät näy käytännön tasolla Sääksjärvellä.

Ei se tällä hetkellä kyllä ihan toimi. Mun mielestä. Ainakaan täällä Sääksjärven päässä. H1

Käytäntö ei nyt kohtaa, mutta strategiassa se olis vähän niinku luvattu. H3

Paperista ehkä välittyä, mutta käytäntö on sitten... eri. H2

Tässä on listattu aivan klassista seurakunnan toimintaa (asukaskyselyn vastauksissa). Niin musta se kielii siitä, että sitä ei ole. H15

Haastatteluissa kuului ymmärrys resurssien rajallisuudesta, siitä että tietenkään kaikkea toivottua huvipuistoista keilahalliin ei voi toteuttaa eikä se edes ole seurakunnan ydintoimintaa. Ydintoiminnan suhteen ymmärrettiin, että moni asia on kiinni työntekijäresursseista ja ajasta. Silti haastatteluissa mietittiin tasapuolisuutta toiminnoissa ja siinä miten ne Lempäälän alueelle jakautuvat.

Maksetaan sama kirkollisvero. Se mikä kantais hedelmää pitkässä juoksussa, että jaettais resursseja tasaisemmin. H2

Tulevaisuuden suhteen Sääksjärvi toivoo siis tasapuolista kohtelua ja resurssien jakautumista seurakunnan alueella. He toivovat tulevansa huomioiduksi valmiina yhteisönä, jonne seurakunnan läsnäoloa kaivataan suuresti. Sääksjärvi odottaa, että koska heidän toiveitaan on kuultu, niin asioihin tapahtuisi muutosta, joka korjaisi kokemuksen, että seurakunta ei piittaa sääksjärveläisten asioista.

Toiveissa kuului aktiivinen seurakuntalaisten kuuleminen ja osallisuuden mahdollisuus paikallisessa suunnittelussa. Toiminnallisesti seurakunta voisi kokeilla seuraavassa strategiatyöskentelyssä palvelumuotoilun välineitä, jolloin asukkaiden ja muiden sidosryhmien ääni saataisiin kuulumaan myös strategiaperille asti. Tämä vahvistaisi oletettavasti sääksjärveläisten osallisuutta seurakunnan strategiaan.

7 POHDINTA

Yhteisöllisyyden haaste ja kaipuu näkyy kaikkialla. Yksikään ihminen ei vain kertaikkiaan ole saari, tiesi runoilija John Donne jo 1600-luvulla. Tänä päivänä se on enemmän totta kuin koskaan. Yhteisöllisyyttä koetaan verkossa ja yhteisö voi olla hyvinkin ei-paikallinen. Verkkoyhteisöllisyyden mahdollisuus tuo yksinäiselle yhteisön omaan kotiin, mutta samalla se mahdollisesti vieraannuttaa meitä kasvokkain tapahtuvasta kohtaamisesta ja toisen ihmisen konkreettisesta läheisyydestä. Tarvitsemme edelleen nuotioita jonka ympärille kerääntyä toistemme seuraan ja ammentamaan joukosta turvaa ja välittämistä.

Sääksjärven seurakuntatalo on ollut tällainen nuotiopaikka. Kaipuu sen palaamiseen on kova. Tönniesin Gemeinschaft-tyyppisessä yhteisössä ihmisten välisiä suhteita leimaa vuorovaikutuksellinen ja rauhanomainen toimiminen kohti yhteistä päämäärää. Tämä ajatus vastaa sääksjärveläisten tarvekokemusta sekä konvivialiteetin peräänkuuluttamaa asennetta juhlia sitä rikkautta, että olemme erilaisia.

Kuuden vuoden aikana muutos on ollut Lempäälän seurakunnassa vauhdikasta ja se näkyy myös niissä peloissa ja uhkakuvissa, mitä sääksjärveläisillä oli. Seurakunnan toiminnan rakentumista ei saisi ajaa kenenkään yksittäiset motiivit, vaan pyrkimys kokonaisvaltaisen yhteiseen hyvään. Sääksjärveläisten huoli siitä, että alueelle muodostuu sisäpiiri, johon hei eivät enää itse mahdu, on ihan tyyppilinen yhteisöllinen huoli.

Seurakunnan erityispiirre yhteisönä on juuri sen kaksisuuntaisuus. Toisaalta seurakunta on valmis yhteisö, johon kutsutaan ihmisiä mukaan. Toisaalta sen sisälle muodostuu luontevia pienyhteisöjä sen mukaan, miten ihmiset löytävät yhteisiä kiinnostuksen kohteita, vaikka ulkoiset puitteet tarjoaa seurakunta. Tällaisia pienyhteisöjä voivat olla vaikka käsitöiden tai bändisoittamisen ympärille kokoontunut ryhmä ihmisiä, joita yhdistää myös asian lisäksi yhteinen usko. Rakenteellinen yhteisö ei välttämättä synnytä yhteisöllisyyden kokemusta, mutta sen sisäiset pienemmät yhteisöt tekevät sen helpommin.

Tämän ajan yhteisöjen tulisi olla joustavia ja niissä pitäisi näkyä paitsi ymmärrys yhteisestä pyrkimyksestä niin myös erilaisuuden hyväksyminen ja vapaus. Tämä kuului sääksjärveläisten haastatteluissa usein. Oikeutta olla oma itsensä ja voida yhteisössä hyvin peräänkuulutettiin painokkaasti. Voimakkaan yksilöllisyyden mahdollistuminen oli koettu ehkä vaikeaksi aiemmin ja siksi siitä nousi merkittävä tarve suhteessa seurakuntaan

Seurakunnan haaste on seuraavaksi vastata toiveisiin ja odotuksiin rehellisesti ja avoimesti. Sääksjärvi olisi hyvä nähdä merkittävänä painopistealueena, jossa seurakunnan läsnäolo on odotettua ja otettaisiin vastaan ilolla. Nyt olisi oikea aika mennä osaksi Sääksjärven yhteisöä.

Strategiatyössä seurakuntalaisia kokonaisuudessaan voisi kuulla laajemmin ja tehdä siitä lyhemmällä aikavälillä päivittyvän, niin että tavoitteet olisivat konkreettisia ja jollain lailla mitattavissa. Tällä hetkellä sääksjärveläisten kokemus oli se, että Lempäälän seurakunnan strategia on hyvä ja vastaa heidän tarpeitaan, mutta ei näy Sääksjärvellä. Toimintatavoiltaan hyvä seurakuntayhteisö ottaa jäsentensä vaikutusmahdollisuuden ja kuuluksituleminen huomioon.

Palvelumuotoilun huomioiminen osana alueen työn ja tilojen suunnittelua toisi kaikkeen siihen mukaan seurakuntalaisen äänen. Palvelumuotoilussa palvelua konkreettisesti muotoillaan palvelun saajan tarpeiden mukaiseksi. Sen toteutuminen haastaa seurakunnan työntekijät tutustumaan seurakuntalaisiinsa ja olemaan jatkuvassa vuorovaikutuksessa heidän kanssaan. Jos palvelu ei vastaa tarkoitustaan, niin miksi kukaan tulisi mukaan. Jos taas käydään aktiivista dialogia ihmisten tarpeista ja odotuksista, toiveista ja peloista, saadaan aikaan keskusteleva yhteisö, joka kehittää itse itseään.

Konvivialiteetti tarjoaa taas vastauksen siihen huoleen, että yhteisö alkaa määritellä yksilön valintoja, persoonaa ja käyttäytymistä. Konvivialiteetti julistaa rauhallisen yhteiselämän juhlaa, jossa jokaisen erilaisuus nähdään mahdollisuutena ja yhteisöä rikastuttavana tekijänä. Konvivialiteetti mahdollistaa todella erilaisilla ajattelevien ja uskovien ihmisten kokemuksen yhteisöllisyydestä yhdessä. Maailmanlaajuisesti se on erittäin merkittävää, mutta pelkästään Suomen kirkon sisällä eri

järjestöjen ja liikkeiden eri tulkinnat tekevät konvivialitettista ajankohtaisen ja tärkeän toimintamallin. Pelkästään sääksjärveläisten kokemus siitä, että yksilö ei ole voinut olla yhteisössä oma itsensä kertoo konvivialiteetin tarpeesta.

Tutkimus oli hyvin tunteita herättävä ja mielestäni myös paikallisesti merkittävä. Aihe oli toki itsellekin entisenä sääksjärveläisenä tärkeä. Objektiivisuutta piti tarkkailla jatkuvasti työn joka hetkellä haastatteluista niiden analysointiin ja kirjaamiseen. Tämän tiedostaminen auttoi kuitenkin keskittymään ulkopuolisena olemiseen, vaikka tietynlainen henkilökohtaisuus varmasti kuuluukin tekstistä.

Uskon, että vastaavanlaisille tutkimuksille olisi paljon kysyntää. Oikeastihan kyse on palvelumuotoilun ensimmäisestä askeleesta: selvitetään asiakkaiden tarpeet ja analysoidaan ne. Aihe on myös laajemmin ajankohtainen ja voisi koskettaa muun muassa seurakuntia, joissa seurakuntaliitosten myötä muodostuu useita paikallisia yhteisöjä. Myös itse Sääksjärven kohdalla voisi olla paikallaan toistaa tutkimus esimerkiksi kymmenen vuoden päästä ja tarkastella ja vertailla sitä, mihin on päästy ja mitkä toiveista toteutuivat ja miksi.

Ammatillisesti opinnäytetyön tekeminen on antanut paljon. Huomasin sitoutuneeni aivan uudella tapaa työhöni, koska osa työkenttäni oli tutkimuskohteena. Samalla kirkastui myös näky siitä, että mitä todella tarkoittaa seurakuntalaisten osallisuus ja millainen on hyvä yhteisö. Rakennuspalikoita sellaisen rakentamiseen on jokaisella yhteisöllä itsellään. Työntekijänä voin auttaa järjestelemään niitä palikoita. Yhteisön toiminnalliset edellytykset riippuvat pitkälti siitä, miten tieto ja todellisuus sekä niiden arviointia ohjaavat kriteerit tulevat tuotetuiksi ja ylläpidetyiksi. (Salmi, Roivio & Nikkola 2010, 80.) Kuunteleminen ja viestintä on nyt ensiarvoisen tärkeää.

Koska työntekijöillä ja seurakuntalaisilla Sääksjärvellä on ymmärrys resurssien rajallisuudesta, pitää koittaa nähdä mahdollisuudet niiden ulkopuolella. Sääksjärvellä on paljon intoa, osaamista ja halukkuutta. Silloin on oivallettava vastuun ja vallan jakaminen työntekijöiden ulkopuolelle. Samalla voi vahvistaa sitoutumista. Vastuun jakamisessa täytyy kuitenkin olla herkällä korvalla ja ymmärtää etteivät

seurakuntalaiset ole loppuunpoltettava voimavara. He ovat mukana oman jaksamisensa ja elämäntilanteidensa verran. Yhteisön tulee aina enemmän kantaa yksilöä kuin yksilön yhteisöä.

Sääksjärvi on aina ollut oma yhteisönsä. Seurakunnalla on ollut siellä tärkeä ja sääksjärveläisille rakas paikkansa. Kun seurakuntatalo suljettiin, jäi kokemus seurakunnan läsnäolosta Sääksjärvellä pieneksi. Kunnan maantieteellinen haasteellisuus jätti seurakunnan tilat ja monet toiminnat kauaksi Sääksjärvestä. Vaikka monet työmuodot yhä toimivat alueella, niin se ei näkynyt seurakuntalaisten silmiin samalla lailla kuin ennen. Sääksjärvi toivoo seurakunnan läsnäoloa, katukuvassa näkymistä, ihmisten parissa olemista. Sääksjärvi tahtoo seurakunnan mukaan omaan yhteisöönsä ja toivottaa sen sinne avosylin.

LÄHTEET

- Addy T. (2013). *Seeking Conviviality- Re-forming Community Diakonia in Europe*. Geneva: Lutheran World Federation.
- Addy T. (2017). *Seeking Conviviality, the art & practise of living together*. Český Těšín: International Academy for Diaconia and Social Action
- Aro, J. & Jokivuori, P. (2015). *Klassinen sosiologia ja moderni maailma*. Docenco Oy.
- Durkheim, É. (1985). *Itsemurha: sosiologinen tutkimus*. Helsinki: Tammi.
- Gothóni, R., Hyväri, S., Karjalainen, A. L., Kivirinta, M., Kolkka, M. & Vuokila-Oikkonen, P. (toim.) (2016). *Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas*. (Diak opetus, 2). Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla <http://libguides.diak.fi/tutkehopas>
- Henttonen, K. & Thitz, P. (2016). ”Meidän kirkko – osallisuudenko yhteisö?” Teoksessa Gothóni, R., Malkavaara, M. & Valtonen, M. (toim.) (2016). *Muutosvoimaa – Tutkielmia Diakista ja teologiasta*. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Hirsjärvi, S., Remes P. & Sajavaara P. (2012). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Jokainen on osallinen, vapaaehtoistoiminnan linjaukset. (2015). Helsinki: Kirkkohallitus
- Kalliokoski T. (2016). ”Yhteisöllisyyden käsitteen merkitykset ja kirkon yhteisöllisyyden muutos”. Teoksessa Hytönen, M., Ketola, K., Salminen, V-M., Sohlberg, J. & Sorsa, L. (toim.) *Erilaisista yhteisöistä elävä kirkko*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Karlöf, B. (2004). *Strategian rakentaminen, sisältö ja välineet*. Helsinki: Edita Prima Oy
- Kangaspunta S. toim. (2011). ”Traditionaalista yhteisöstä verkkoyhteisyyteen.” Teoksessa Kangaspunta S. toim. (2011). *Yksilöllinen yhteisöllisyys*. Tampere: Tampere university press
- Kirkon tulevaisuuskomitean mietintö. (2016). Helsinki: Kirkkohallitus
- KvaliMot. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_4.html. Saatavilla [9.5.2018](http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_4.html).

- Käes O. (2001). "Seurakunnallista työtä Sääksjärvellä." Teoksessa Mäkelä R. toim. (2001). *Sääksjärvi – portti Lempäälään*. Vammala: Sääksjärvi-kirjan toimituskunta
- Lehtonen, H. (1990). Yhteisö. Jyväskylä: Vastapaino
- Lehtonen T. (2005). "Uskonto ja yhteisö." Teoksessa Hautamäki A., Lehtonen T., Sihvola J., Vaaranen H. & Veijola S. (2005). *Yhteisöllisyyden paluu*. Helsinki: Gaudeamus.
- Lempäälän-Vesilahden Sanomat (2015). <https://lvs.fi/2015/09/10/saaksjarvi-jatti-jaahyvaiset-seurakuntakeskukselle/>. Saatavilla 19.9.2018.
- Malkavaara M. (2018). "Yhteisöissä elävä kirkko yhteiskunnan murroksessa". Teoksessa Katisko M., Keskitalo E., Malkavaara M., Määttä A., Suikkala A. & Vesterinen O. (toim.). *Alueellisuus, paikallisuus ja globaalit mahdollisuudet*. Diakonia ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan vuosikirja 3. Tampere: Juvenes Print Oy.
- Malkavaara M. (17.10.2018). *Yhteisöllisyys kirkon työn nousevana trendinä*. [Luento]. Helsinki: Diakonia ammattikorkeakoulu.
- Moilanen L-K. & Eilola J. (2013). "Ajan ja paikan muovaamat yhteisöt." Teoksessa Moilanen L-L. & Eilola J. (2013). *Yhteisöllisyyden perintö*. Helsinki: SKS.
- Mäkelä R. (2011). *Ajasta aikaan varjellut, Lempäälän seurakunnassa 1951-2011*. sastamala: Vammalan kirjapaino Oy.
- Mäkinen M. (2013). "Paikallisuus, yhteisöllisyys ja muuttuvat kuntarajat." Teoksessa Moilanen L-L. & Eilola J. (2013). *Yhteisöllisyyden perintö*. Helsinki: SKS
- Näsi, J. & Aunola, M. (2005). *Strategisen johtamisen teoria ja käytäntö*. Tampere: Tammer-paino Oy.
- Oikarinen M. (2001), "Seurakuntatyö tänään ja huomenna." Teoksessa Mäkelä R. toim. (2001). *Sääksjärvi – portti Lempäälään*. Vammala: Sääksjärvi-kirjan toimituskunta.
- Opossum, (2014), Fokusryhmähaastattelu. <https://wiki.metropolia.fi/pages/viewpage.action?pageId=107744490>. Saatavilla 3.10.2018.
- Paananen T., (2015), "Yhteisöllisyys synnyttää hyvinvointia." Teoksessa Kanerva M. & Tanska J. toim. (2015). *Työ ja henki*. Helsinki: Kirjapaja

- Polaine A., Løvlie L. & Reason B. (2013). *Service design – From insight to implementation*. Brooklyn, New York: Rosenfeld Media
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja
- Ritakallio T. & Vuori T.O. (2018). *Elävä strategia*. Helsinki: Alma talent
- Riukulehto S. (2013). ”Kotiseudun merkitys alueidentiteetin ja alueellisen yhteisöllisyyden muodostumisessa.” Teoksessa Moilanen L-L. & Eilola J. (2013). *Yhteisöllisyyden perintö*. Helsinki: SKS
- Salmi O., Rovio E. & Nikkola T. (2010). ”Ryhmä ja yhteisöllisyys tämän päivän organisaatiossa.” Teoksessa Juuti P. & Rovio E. (2010). *Keskusteleva johtaminen*. Helsinki: Otava.
- Stickdorn M. & Schneider J. (2011) *This is service design thinking*. Hoboken, New Jersey: BIS publishers.
- Strategiaopas seurakunnille. (2014). Helsinki: Kirkkohallitus.
- Thitz, P. (2013). *Seurakunta osallisuuden yhteisönä*. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Tuomi I. (2005.) ”Yhteisöllisyyden paluu tietoyhteiskuntaan.” Teoksessa Hautamäki A., Lehtonen T., Sihvola J., Vaaranen H. & Veijola S. (2005). *Yhteisöllisyyden paluu*. Helsinki: Gaudeamus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi
- Turner B. (2011). *Religion and modern society*. Cambridge: Cambridge university press.
- Tuulaniemi J. (2013). *Palvelumuotoilu*. Helsinki: Talentum
- Valpola A. (2010). ”Kirkas strategia, aktiivinen vuoropuhelu”. Teoksessa Valpola A., Kvist H., Heimonen J., Niutanen K., Lillkäll L., Masalin L. & Kalin R. (2010). *Strategia toimeksi, muutosvoimana ihmiset*. Espoo: Painotalo Redfina.

LIITE 1. Asukaskysely

**Ideoi &
vaikuta****Seuris tulee
- oletko valmis?****Asuinpaikka**

- Säöksjärvi
- muualla Lempäälässä
- en asu Lempäälässä

Ikä

- 6
- 7-12
- 13-16
- 17-25
- 26-40
- 41-65
- 66-

Perhekuvio

- elän yksin
- avo-/aviopuoliso, ei lapsia
- avo-/aviopuoliso ja lapsia
- yhden vanhemman perhe



Ideoi &
vaikuta

Seuris tulee - oletko valmis?

Mitä kaipaavat Sääksjärvelle?

Mitä toimintamahdollisuuksia seurakunnan uusissa tiloissa tulisi olla?

Mihin toimintaan itse tulisit mukaan?

LIITE 2. Lupakaavake

LUPAKAAVAKE

Teen tutkimusta Sääksjärven tulevan seurakuntatalon käytöstä ja toiminnasta osana ylemmän ammattikorkeakoulun opintojani. Tutkimukseen kuuluu ryhmähaastattelut, joissa ryhmiksi on valikoituneet merkittävimmät käyttäjäryhmät. Koululaiset ovat yksi näistä ryhmistä.

Tiina Koskinen
Lempäälän seurakunta
p. 050 5443351

Lapseni _____ saa osallistua ryhmähaastatteluun.
Nimi

Päiväys

Allekirjoitus

Haastattelu nauhoitetaan, mutta raportin valmistuttua nauhoitteet poistetaan. Tulokset kirjataan nimettömänä.

LIITE 3. Haastattelukysymykset

Haastattelukysymykset

Seurakunta Sääksjärvellä

1. Kuinka kuvailisit Sääksjärveä alueena?
2. Kuinka kuvailisit Sääksjärven asukkaita?
3. Kerro millainen merkitys seurakunnalla on sinulle?
4. Kerro millainen merkitys seurakunnalla on Sääksjärvellä?
5. Kerro kuinka sinuun/teihin vaikutti seurakuntatalon sulkeutuminen 2012?
6. Missä seurakunnan toiminnoissa olet ollut mukana sen jälkeen?
7. Missä seurakunnan toiminnoissa olet ollut mukana sen jälkeen Sääksjärvellä?

Seurakuntatyön kehittäminen Sääksjärvellä uuden talon valmistumisen myötä

1. Millaisia odotuksia teillä on Sääksjärven tulevan seurakuntatalon suhteen?
2. Millaiset tilat talossa tulisi olla sisällä?
3. Millaiset tilat talossa tulisi olla ulkona?
4. Millaista toimintaa talossa tulisi olla?
5. Millainen merkitys messulla on seurakuntatalon toiminnassa?
6. Miksi?
7. Kerro kuinka voisit itse olla mukana seurakunnan toiminnassa Sääksjärvellä?

Yhteisöllisyys arvona seurakunnassa

1. Mitä sanat yhteisö ja yhteisöllisyys mielestänne tarkoittaa?
2. Kuinka yhteisöllisyys ilmenee Sääksjärvellä?
3. Millaisia yhteisöjä alueella on?
4. Kuinka aktiivisesti itse olette osallisina eri yhteisöissä?
5. Mitä yhteisöllisyys sinulle merkitsee?
6. Onko yhteisöllisyydellä huonoja puolia ja millaisia?
7. Miksi yhteisöllisyys olisi tavoiteltava päämäärä?
8. Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät tekijät hyvän yhteisön rakentumiseen?
9. Miten matalan kynnyksen toiminta lisäisi yhteisöllisyyttä?
10. Miten se, että seurakuntatalo olisi auki seurakuntalaisten kohtaamispaikkana, lisäisi yhteisöllisyyttä?

Lempäälän seurakunnan strategia Sääksjärven alueen kehittämisen välineenä

1. Kerro kuinka mielestäsi Lempäälän seurakunnan strategia pyrkii yhteisöllisyyteen?
2. Millä lailla seurakuntalainen voi sitoutua strategiassa oleviin toiminnan kulmakiiviin?
3. Millä tavoin seurakunta strategiassaan pyrkii vastaamaan seurakuntalaisten hengellisiin tarpeisiin?
4. Millä lailla mielestänne strategian kulmakivet tukevat matalan kynnyksen toimintaa ja avoimia ovia?
5. Millä tavoin strategian kulmakivet voisivat näkyä Sääksjärvellä seurakunnan toiminnassa?

LIITE 4. Lempäälän seurakunnan strategia

LEMPÄÄLÄN SEURAKUNNAN STRATEGIA

VISIO: ILO KUULUA SEURAKUNTAAN

Jeesuksen lähetykskäsky ohjaa meitä:

1. Haluamme kasvaa evankeliumia rakastavaksi avoimeksi yhteisöksi, jonka jäsenet tunnetaan huolenpidosta, armahtavuudesta ja rakkaudesta.
 2. Armoa on tarjolla. Elämämme perustana ovat Jumalan sana ja rukous.
 3. Usko Jeesukseen elää arjessa antaen toivon ja turvan.
 4. Joukossamme on jokaiselle tilaa käyttää lahjojaan yhteiseksi parhaaksi.
- Lempäälän seurakuntaan on ilo kuulua!

TOIMINNAN KULMAKIVET

Ilo tulla yhteen - säännöllinen kokoontuminen

Seurakuntamme järjestää, luo mahdollisuuksia, kutsuu ja rohkaisee yhteisiin kokouksiin, Raamatun, rukouksen ja ehtoollisen ääreen.

Ilo auttaa - auttaminen

Seurakunta toteuttaa rakkauden kaksoiskäskyä: *"Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi."*

Seurakuntamme auttaa sekä luo mahdollisuuksia ja rohkaisee ihmisiä auttamaan ja pyytämään apua. Jumalaa rakastetaan rakastamalla ihmisiä.

Ilo juhlia - Kirkolliset perhejuhlat

Kristillisissä elämänkaaren eri juhlissa seurakunta kohtaa ihmiset aidosti, ottaa heidän uskonsa vakavasti, rukoilee seurakuntalaisten puolesta ja välittää Jumalan siunausta.

Ilo kasvattaa - kristillinen kasvatus

Seurakuntamme antaa, tukee ja mahdollistaa lasten ja nuorten kristillistä kasvatusta kodeissa ja kaikilla yhteiskunnassa. Seurakuntamme tukee kristityn kasvua sen kaikissa eri vaiheissa.

Ilo viedä sanomaa - lähetys

Kaikessa toiminnassaan seurakuntamme noudattaa lähetykskäskyä lähellä ja kaukana kastamalla ja kertomalla ilosanomaa Jeesuksesta. *"Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti."*

Kohtaamme ihmiset heidän arjessaan rinnalla kulkien ja kutsumme heitä Jumalan ja kristittyjen yhteyteen.

Yhteinen ilo - yhteys

Seurakuntana haluamme kasvaa yhteisöksi, johon jokainen on tervetullut tasavertaisena ja omana itsenään. Kristillisen seurakunnan yhteys muodostuu huomaamisesta ja huolenpidosta, yhteisestä pyhän etsimisestä ja kokemisesta sekä yhteisestä uskosta Kolmiyhteiseen Jumalaan.